

Lapunk példányonkénti árusításának teljes bevétele az aradi Kossuth-szoboré.

Tizenhatodik évfolyam. 221-ik szám.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 l.

HIRDETÉSEK:
6-harabos petty sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 15 fillér.

Nyitár sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 567.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1901.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Péntek, szeptember 27.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: Egy beszámoló.
Képviselők statisztikája.
Harc a mandátumért.
Agráriusok a néppártban.
Ottó bajor király az elmebetegintézetben.
Simay — a szarnok.
Udvariatlanságok a cárral.
Salacz Gyula a választópolgárok között.
Egy szinigazgató szennyese.
Arisztokrata főúr a néppárt ellen.
Halál a náta miatt.
Hogyan kell a férjjel bántani?
Honvédek és banderisták.
Tárca: A lelketlen párák. Irta: Kövér Ilma.
Regény-Csarnok: A karvalyok vére. Irta: Theuriet André.

Egy beszámoló.

Arad, szeptember 26.

A sok szürke és egyazon mértékre szabott beszámoló és program közlő nyösen válik ki Wlassics Gyula kultuszminiszter csáktornyai beszéde, melyben az egyházpolitikai dicsőséges harcok érdemesült herosza körvonalozta az ő álláspontját, amelyet az új idők és emberek között most és a jövőben elfoglalni és megtartani fog. A beszéd, behatóbban elemezve s azután a maga egészében tekintve, védekezés azon fölvetendő vád ellen, hogy a hazai közoktatás épületét csak rendeletekkel tatarozza, ahelyett, hogy a törvényhozás igénybevétele, alakítaná, vagy egészen újjá építené.

Szívesen halljuk és hallgatjuk a régi gárda e kiváló tagját és a kormány egyik legrokonszenvesebb miniszterét, de nehezünkre esik reménytelen küzdelmét látnunk az idők meddősege ellen, s a törekvést, mely munkásságának sysiphusi jellegét igyekszik leplezni. A szellemi, az erkölcsi haladás az egész vonalon megállott, a lelki marasmus járványszerűleg lepte el a világot, és a hol az akaraterőt az erkölcsi bátorságot, jellemzilárdságot, honfieriényt, magasabb koncepciókat immár hasztalan keresünk, midőn mindenfelé a legsiralmasabb dekadenciát látjuk, nagyon meglegszünk annak tudatával, hogy a mi kultuszminiszterünk megakasztotta az ő iskolája kordéját a visszagurulás ellen, s nem kívánhatjuk éppen csak ő tőle, hogy feljebb tölje.

Nem okvetlenül szükséges az ellen a vád ellen védeni az iskolát, hogy az okozná az ifjuság tömeges tódulását a hivatalnoki pályára; hiszen a kereskedelmi, a polgári és a szakiskolák épp olyan túltömöttek, mint a középiskolák. De hogy még ez utóbbiak végzett növendékei is a köz és magánhivatalnoki pályát keresik, annak oka az ipar, a kereskedelem, a közgazdasági élet oly szörnyű pangása, mely nem képes az új sarjadéknak kenyeret adni. Erről tehát Wlassics nem tehet.

Meg vagyunk győződve róla, hogy a kultuszminiszternek sem alkalma, sem

ideje, de ha neki volna, nincs ideje a törvényhozásnak arra, hogy a nép- és középiskolai oktatás elavult kereteit a törvényhozás útján újakkal cserélje föl. Pedig e nélkül nincs üdv, nincs haladás. Trefort oly részletes minuciózitással fixrozta a középiskolai oktatást törvénybe iktatott pontozatok által, hogy az idővel haladó fejlesztés kormányrendeletek által illuzóriussá lett téve. A népiskolai oktatás meg épen 35 éves alapokon nyugszik. Időleges munka volt, mikor csinálták, s nem látjuk be a messze távot, a melyben megújítják.

Hiába való a rekrimináció. Bizony közel 10 éve, hogy Wlassics miniszter kimondotta a középiskolák egyesítésének elvét; ebből később az egységes jogossítással bíró iskolák eszméje alakult; most már, Csáktornyán a miniszternek ehhez a kijelentéséhez jutottunk: Különösen nagy súlyt helyezek arra, hogy az alapvető közoktatási reformkérdésekben meg nem érett kísérletezések csábjának ne engedjünk. . . . A ma még bizonyos létföltételeket nélkülöző nagy középiskolai reform előfeltételeit zajtalan munkával előkészíteni kell.

Még mindig az előkészület zajtalan munkájánál vagyunk, 10 év után! Ki ennek az oka? Fájdalom nem a miniszter, nem az olyan időben, a hol 2—3 évig tartó obstrukciók kötik le a törvényhozás

TÁRCA.

A lelketlen párák.

Irta: Kövér Ilma.

I.

Evek hosszú sora óta emberi lény nem igen fordult meg az ezredes ur házában, aki viszont csak nagynéha hagyta el az ő csendes otthonát.

Eletunalom azonban nem látszott rajta, mert olyan elégedett mosoly ült az ajkán, mikor reggelenként ott babrált az ablak párkányán trillázó madarai közt. Gyermekmódra eldöögött a selyem ölebbel, s mint egy értelmes társsal ült tanácsot a tudósabbikkal: Hektorral, a hatalmas természetű új hollandival.

Egyszer aztán csak hátára pattan a cica. Két lábával elkezd dagasztani a katoná széles vállán.

Kacsaringosra kunkorítja a farkát s arcához dörzsölve buksiját, rápislog: „Hát én, édes gazdám?” „No persze, hogy te is!”

Ez az állandó képe az aglegény-otthonnak, mióta Tarczaly Pál nyugdíjba vonult. Ennek már jó egy pár éve.

Egy napon azonban megváltozott a helyzet. Benépesedett az üres ház. Egymás nyomába tódultak azok, akik mind just formálnak

ahhoz, hogy ők is mind hozzá tartozói a hirneves halottnak. Mart Tarczaly Pál, egykor hirneves hőse a harcmezőnek, valhalmint annak a másik csatátérnek is, melyen a világi szedte a győzelem babérait, meghalt. Szívészékhűdés érte.

Hektor és Morzsa, a bécézett kegyencek, most ott gubbasztottak a lépcsőházba vivő folyosón. Az új-hollandi előrenyújtott mellső lábáú pihentette okos fejét, s hosszukat, bánatosakat nézett a mellette elhaladókra. Morzsa, a kis öleb, összetekergődött, mint egy gombolyag fehér pamut. Időnkint még gömbölyűbbre duzzadt, amint nehéz, elnyújtott lélegzeteiket vett. Az embernél úgy mondják ezt, hogy sóhajt; de hát egy lelketlen pára!?

Dankai Dezső félrerugta ezeket a lábatlankodókat. Dankai Dezső unokaöccse a boldogultnak. Ott forgolódik mindenütt, reprezentálva a legmélységesebben gyászolót. — Vér szerinti rokon, hát illő, hogy állig feketébe borult.

— Szegény Pali bátyám! Menynyire szerettem, s hogy szeretett az öreg. Alig pár napja, milyen kedvesen elcsevegett velem!

Ez utóbbi állításban egy kis túlzás volt, amennyiben nem pár napja, de innen-onnan kerek pár évtizede annak a kedélyes együttlétnek, a mikor még térdein lovagoltatta a katonabácsi a kis Dezsőt. De idővel nagyot csapant a szeretet mindkét részről. Mert igénytelen

egyéni nézetem szerint nem nevezhettem szívbéli meleg vonza'omnak azt, ha valaki az anyja tulajdon testvérbátyját undok Harpagonnak titulálja; valamint a nagybátyja se imádhathja valamely elvakult módon azt az egyetlen unokaöccsét, akit ebből a tenóból traktál:

— Pusztulj a szemem elől. Utálom az embereket, végezve rajtad, aki csakis akkor nyitod rám az ajtót, ha nem ütött be a szerencséd a zöld asztalnál, vagy a totalizátornál.

Most azonban mindez megváltozott. Dankai Dezső tessékeli be a vendégeket a szobába, amely szomszédos azzal, ahol az embergyűlölő, de most már a világgal látszólag teljesen megbékült ezredes egy tiltó mozdulat nélkül elszenvedi a fejtől, lábtól, mellén elhalmozott rengeteg, virágból fonot abroncsot.

Ez is mutatja, hogy mennyire meg van halva, aki egyszer meghalt. Mert hogyan tűrné az az ősdurvaságba visszavonult ember csak egy másodpercig is azt a tömérdek, ráoktrojált díszet, anélkül, hogy dörgedelmes hangján oda ne recscintene: — „Mit hazudoztok még most is?!”

Senki se akart hátrább maradni, valamennyi hozott egy-egy kocsikerék átmérőjü körbefonottat.

A szomszédosság megbámulta a folyton szaporodó tömeget.

— Hát ennyi rokona, barátja volt ennek a vén katonának, akiről azt lehetett gondolni,

tetterejét. Épen azért a mulasztást nincs mit szépitni.

Hanem ha egyszer megváltoznak az idők, akkor gondoljon a miniszter merészet és nagyot és ne adja ki a reform alkotások oroszán részét az egész tanügyi közvéleménynek, ne igyekezék azokat minden rázkódtatás nélkül a közvélemény támogatásával életbe léptetni. Mert hát kicsoda, micsoda az a tanügyi közvélemény, mely nélkül a miniszter nem reformál? Nem más, mint ugyanaz az önmagát túlélt tanügy az a vaskalap, melyet reformálni kellene; és a mint az ember nem bujhatik ki saját bőréből és nem reformálhatja magát, úgy nem fogja ezt megtehetni a „tanügy”, ha rábizatik, hogy önmagát alkossa ujja.

Képviselők statisztikája.

— Az Aradi Közlöny tudóstóljától. —

Arad, szeptember 26.

Fővárosi tudóstónk a képviselőház elnökségi, illetve háznagyi hivatalában szerzett hivatalos adatok alapján összeállította a múlt országgyűlési ciklus alatt az országgyűlés bezárásáig mandátummal bíró képviselők jegyzékét, a mely a következő érdekes adatokat tünteti fel:

A szabadelvűpártnak a képviselőház bezárásáig 319 tagja volt. E számban benne van Szilágyi Dezső mandátuma is, a kinek helyébe végérvényesen képviselőt nem választottak. — Pulszky Ágost tudvalevőleg a feloszlás után halt meg.

Székely Kálmán miniszterelnöksége alatt 46 taggal gyarapodott a szabadelvűpárt, ezek közül 39-en nemzetipártiak voltak, 35 régi és 4 új képviselő.

A Kossuthpártnak 55 tagja volt. Az utolsó napok alatt halt meg Meszlényi Lajos, a kinek a mandátumát nem töltötték be.

Az Ugronpártiak csak 10-en voltak végül, mert az utolsó hónapokban, ez év tavaszán kiléptek a pártból: Polónyi Géza és Szalay Károly.

A néppártnak csupán 16 tagja volt, de ha

leütjük Lepsényi Miklós, a ki pártönkivüli néppárti volt, akkor csak 15-en voltak. Egy mandátumot, — a tapolcait — nyáron vesztették el.

Pártonkivüli volt 12. Ezek között 9 szász, 2 már említett két volt Ugronista s egy volt nemzetipárti: Károlyi István gróf.

Érdekes már most a pártok jövő statisztikája a pártvezetőségek számításai szerint.

A szabadelvűpártnak 400 jelöltje van, ezek közül pesszimiztikus számítás szerint feltétlenül bejön 260, de igen valószínű, hogy 280—290 szabadelvűpárti képviselő lesz.

A Kossuth-párt 140 jelöltet léptetett fel, a kik közül 65 mandátumot vesznek biztosra, de még ötöt remélnek.

A néppártnak körülbelül 50—55 jelöltje van. 30 néppárti képviselőre számítanak, de aligha lesznek többen 22—24-nél.

Ugron-pártiak legfeljebb 12-en lesznek, ők 15-re számítanak.

Végül megemlíthetjük, hogy a szocialisták 25 jelöltet állítottak, a győzelemre való minden kilátás nélkül.

Ellenben lesz a jövő országgyűlésnek egy új pártja: A nemzetiségek pártja. Minden valószínűség szerint ugyanis 4—5 tót nemzetiségi és 2 szerb nemzetiségi jelölt győz a választáson.

TÁVIRATOK.

Porosz katonák Bécsben.

Bécs, szeptember 26. A német Ferencgránátosok zenekara ma reggel ideérkezett. Üdvözlés után a zenekar az Albrecht-kaszárnyába ment. A zenekar tagjai Caprivi zenészfőhadnaggyal és néhány osztrák-magyar tiszttel regeliztek.

A kínai mozgalmak.

Peking, szeptember 26. A németalföldi miniszterrezidens azt ajánlotta a diplomáciai testület tagjainak, hogy közösen tiltakozzanak az ellen, hogy a kínai kormány bizottságokat küldjön külföldre a kártérítés fedezésére való gyűjtés végett.

hogy úgy el van hagyatva, mintha nem is ennek a planétának a szülőltje volna?!

A végső tisztességre megjelentek közt ott volt Zárayné, Fehér Alojzia is, férje, a kuriai bíró ur karján.

Mindenki a különbe emberről beszélt. A méltóságos asszony nem szalaszthatta el az alkalmat, hogy bele ne elegyedjék a társalgásba. Elbizalmaskodta:

— Szegény ezredes. Valamikor ő is egyike volt udvarlóimnak. Kevésbe mult, hogy Tarcalyné nem lettem.

Hát ez csak annyiban mult, hogy Záray Gerzso már akkor csinos birtokkal rendelkezett míg az igénytelen főhadnagy akkor még csak egy ügyesen forgatott kardot nevezhetet ingó és ingatlan vagyonának. Ki gyanította még akkor, hogy kerek kétszáz ezer koronát jussol rá egy távoli atyafia?!

Többször és többeknek elbizalmaskodta a méltóságos asszony, hogy ő volt az öregnek egykori flamméja.

Ujabb bizonyosság, hogy micsoda megsemmisítő hatalom a halál.

Mert hisz ennek az asszonynak a megjelenésére fölcsattanna a keményen összecukodott ajak és odavágná:

— Te is eljöttél, te, aki tönkretted az életemet!?

— Igen, eljött ő is, eljöttek sokan, de sokan.

— Bizony fura teremtese volt az istennek, aki ennyi jóbarát társaságának elébe tette azt a visszavonult életet és körülzáncolta magát egy farkas lelketlen párával.

Igy nyilatkozott a közvélemény, a mely rendszerint a fölszínről halássza össze az itéletét.

— Szegény Tarcaly! — mormolja az éltes, jóképű ur, aki az utolsó percekben érkezett.

— Ah, kedves Káldor ur! — lelkesedik eléje Dankai Dezső és karjára fűzte az új jókívánságot. Édesen csevegett vele. Csevegés közben intőzte hozzá a kérdést:

— Mikor találom otthon?

Mintha összebeszéltek volna az atyafiak, valamennyi olyan szíves barátsággal vette körül Káldor urat.

Az ügyvédnek köny szökött szemébe. O tudja: mi sajtolta ki azt a kis csöppet a szíve kellő közepéből. Bólogatott a fejével úgy, mint mikor helybenhagyjuk valakinek az állítását: „Igazad volt!”

Bezárták a koporsót. — Levitték az udvarra.

Mind leözönlöttek. Egy lélek sem maradt fenn, csak a mozgó pamutgombolyag: a kis Morzsa, a nagy fekete kutya, amelyik néz, néz amugy kutyamódra.

Ezeket a lelketlen párakat nem bocsátották oda, ahol oly hangos szóval beszél a lelkes részvét.

II.

— Bocsásson meg, kedves doktor ur, ön volt egyetlen bizalmasa a tegnap nyugalomra tért derék férfinak, ön fölvilágosítást adhat némei delikát dolgokban. Hogyan rendelkezett az öreg?

Az ügyvéd kesernyés komorsággal nézett maga elé, aztán felelt a hozzá már kora reggeli órákban bekopogtatott Dankai Dezsőnek:

— Nem volt mi felett rendelkeznie, uram.

Nem valószínű azonban, hogy ez a közös akció létrejön, noha azok a diplomaták, a kiknek hazáját a bizottságok felkeresnék, nagyobbára kedvezőtlenül fogadják a kínaiak tervét. Nehány követ hajlandó a bizottságok utleveleinek pusztá láttamozására, a többiek ellenben kormányuk elé terjesztették az ügyet. A bizottságok azt az utasítást kapták, hogy adatokat gyűjtsenek és intézkedéseket tegyenek a forradalmi mozgalom külföldi vezetői ellen.

Harc a mandátumért.

(Választási mozgalmak.)

— Az Aradi Közlöny tudóstóljától. —

Arad, szeptember 26

Jelöltek Aradmegyében.

Aradon: Salacz Gyula szabadelvű; Müller Károly függetlenségi; Poór János Arpad szocialista.

Pécskán: Vásárhelyi László szabadelvű, Szalay Mihály dr. függetlenségi.

M.-Radnán: Vancsó Gyula dr. szabadelvű, Boku Szevér szabadelvű.

Világoson: Zselénski Róbert gróf szabadelvű; Edvi-Ilés László szabadelvű.

Szentannán: Wittmann János szabadelvűpárti; Rauchbauer Nándor szabadelvű; Izrael Jakab szocialista.

Kisjenőn: Bánhiidy Antal br. szabadelvű; Lázár Zoárd dr. függetlenségi.

Borosjenőn: Solymossy Lajos br. szabadelvű; Petkovics István szabadelvű.

Jószáshelyen: Tagányi Sándor dr. szabadelvű; Szombati György dr. szabadelvű.

Világoson ma új jelölt lépett fel: Edvi-Ilés László kereskedelmi- és iparkamarai titkár, aki szabadelvű programmal megy a választási küzdelmekbe s a kereskedők és iparosok érdekeinek felkarolását tűzte ki fő céljául. Edvi-Ilés vasárnap fejt ki programját a kerület központjában, ahol nagy az érdeklődés a munkásságáról s agilitásáról ismert jelölt fellépte iránt. Már eddig is tekintélyes pártja van, amely élénk mozgalmat fejt ki az Illés-párt szervezése körül.

Zselénski Róbert gróf, a szabadelvűpárt másik jelöltje, ma Pankótán mondotta el programbeszédét, e hó 29-én délelőtt 11 órakor pedig Világoson fog beszélni.

Derék barátom anynyit áldozott jótékony célokra és oly bőkezűleg segítette a rokonait, — hogy évek óta már csak a nyugdíjából élt.

Egész bucsujárás színhelye volt az ügyvéd ur lakása napokon át. Még az a hetven évet meghaladott anyóka sem maradt el, aki szintén megtette bizalmas kérdését az ezredes egykori jogtanácsosához:

— Rólam csak megemlékezett Tarcaly? Hisz én vagyok Ábris Gazsiné, Tarcaly unokanővérének a sógornéja.

Az ügyvéd pedig gépileg ismételte feleletét, végezve ezen:

— Évek óta már csak a nyugdíjából élt.

III

Dél felé szétszakadoztak a felhők és a támadt részen kidugta gömbölyű fejét a melegefogyott téli nap. — Ráborult a csendes városra, amelynek olyan hallgatag emberek a lakói.

Mindenszentek napja volt.

Eljöttek az élők a halottakhoz.

Egy rokkant katona boiyongottasírok közt. A fölíratokat olvasgatta:

„Itt nyugszik Tarcaly Pál.”

Megütközéssel ingatja fejét az invalidus.

— Hát már te is ideköltöztél?

— Ismét jobbra-balra csóválja őszbeborult fejét:

— Hm, hm! még csak egy koszoruja sincs pedig mekkora atyafisága volt, s hány embernek tett jót!

— Odafordult a közelben álló őrhöz. Az őregek közlékenységével mondá:

— Derék ember volt és nagy katona. Egy-

Programjában kijelentette, hogy osztja ama nézeteket, melyeket Széll Kálmán miniszterelnök hirdetett, midőn először szólalt föl a parlamentben. Egészen igaza volt Széll Kálmánnak, midőn a napokban azt mondta: „A földmívelésnek nincsen érdekében, hogy háttérbe szoruljon a tőke, az ipar és a kereskedelem; a tőkének, az iparnak, a kereskedelemnek és más tisztas kereseti ágak nincsen érdekében, hogy háttérbe vonuljon a földmívelés; ha van ország, amelyben a gazdasági érdekeknek egymással való szembeállításai és harca veszélyes, az Magyarország.” Visszaéléseket egyformán tart üldözendőknek, akár kereskedő, iparos vagy gazda követi el azokat.

Ha a jövőben — ugymond — úgy tudunk megegyezni Ausztriával, hogy amellől képesek legyünk bizonyos iparokat fokozatosan meghonosítani, tovább úgy, hogy a mezőgazdaság agrár vámjait megkaphassa, akkor ilyen módon megegyeznek Ausztriával. Ha azonban e követelmény nem lenne keresztülvihető, akkor a külön vámterület mellett foglalnék állást, mert a jelenlegi viszony tarthatatlan, e mellett elvárják a mezőgazdaság és nem fejlődhetik az ipar. A jövő országgyűlés feladatai között valószínűleg az adóreform is helyet fog magának követelni.

A kisgazda, a kisiparos, a kiskereskedő, egyszerűen azok, akiknek egy bizonyos minimumnál több jövedelmük nincsen, nézetem szerint az adónak egy hányada alól fölmentendők, kármentésül azért, mert ezeket jobban terheli a fogyasztási adók, mint a tehetősebb osztályokat. Mint az aránylagos adóztatási rendszernek híve azonban, helytelennek tartom a fokozatos adóztatást.

Borosjenőn f. hó 25-ik napján tartotta a borosjenői választókerület szabadelvű pártjának végrehajtó bizottsága Barkassy Kálmán elnöke alatt jelölő gyűlését, a melyen egyhangulag és nagy lelkesedéssel báró Solymossy Lajos, volt országgyűlési képviselőt kiáltották ki újra képviselőnek.

Ezután a megjelent választók Vertán Ernő esermői birtokos vezetése mellett küldöttségileg kérték fel báró Solymossy Lajost, hogy a jelölés elfogadása és programbeszédének megtartása végett választói között jelenjék meg.

Báró Solymossy Lajos a választók között megjelenve lelkes szavakkal köszönte meg a jelölést azt elfogadta, mert az újból nyilvánult bizalomban újabb jelét látja annak, hogy kö-

vívásu én velem; de hát én csak hadnagy maradtam; ő azonban odahagyott. Ment előre... Hm, hm! még egy koszorúja se jutott? Senki se látogatja a sírját?

— Mikor pár hónap előtt eltemették, a kíséret előzönlötte az egész parcellát, de azóta egy élő lélek se jön ki hozzá.

„Egy élő lélek se jön hozzá...?”

Hát csak nem is nevezhető élő léleknek az a ki-kiporoszkaló nagy fekete állat, amelyik két hónap óta minden istenadott nap megjelenik a temető kapuja előtt. Ott utját állja az ör.

Erre nagy szomorúan visszakocog, de másnap újra megjelenik.

Tán biz kiküldetésben jár a derék Hektor? Tán a tehetetlenebbik kis fehér jószág bizza meg vele, aki még ott gubbaszt az ezredes lakása előtt. Elveszi a szomszédok által nyújtott eledelt. Kénytelen-kelletlenül majszolgatja; aztán megint összetekergődzik. Nagyokat emel parányi testén. A lelkes lényeknél sóhajtásnak nevezik ezt.

Olykor Mica is hozzájuk csatlakozik, aki úgy elvadult, hogy naphosszat a padláson egereszk; de minden este le-lejön. Odadörzsöli hátát az idegenlakta szállás ajtajához, mialatt kíváncsian pislog be: „Mégse jött haza a gazdánk?”

Tán közvetlen hozzá akarja intézni a kérdést a nagy, új-hollandi kutya s evégből lohol ki naponta a temető kapujához.

— Csiba innét! — rikkant rá az ör.

Mert hét mi keresete itt egy eféle lelketlen párának?

telességét és törvényhozási tisztét választói meglegedésére teljesítette a mi újabb ösztönül fog szolgálni, tehetségét és szerzett tapasztalatait a köz javára szentelni és értékesíteni.

Ezután hosszan és részletesen kifejtette politikai nézeteit, pártállását, a törvényhozás teendőit és az irányelveket a melyek megvalósítására idejét, tehetségét szentelni kívánja. Beszéde nagyban és alapelveiben teljesen azon a nyomon haladt, amelyen beszámoló beszéde. A beszédet többször szünni nem akaró lelkes éljenzés szakította félbe.

Délben 120 teritékű banket volt, a melyen lelkes hangulat uralkodott s a felköszöntők egész sora hangzott el. Barkassy Kálmán Ó Felségére, Puszkás János gurbai lelkész román nyelven a jelöltre üritették a poharaikat s azonkívül is számos felköszöntő hangzott el.

Solymossy megválasztatása teljesen biztos mert közszeretnek örvend az egész kerületben, míg ellenfele a teljes homályból román papok által előrántatott ösmeretlen egyén a kiért csak néhány román pap és tanító érdeklődik.

Kisjenő. Bánhidly Antal br., a kisjenői választókerület szabadelvű párti képviselőjelöltje befejezte az egyes községekben tett körutját. Ellenjelöltje a függetlenségi 48-as Kossuth-párti László Zoárd dr. ma mondotta el programbeszédét kisjenő-erdőhegyi hívei előtt. A küzdelem rendkívül hevesnek ígérkezik, győztesként azonban báró Bánhidly fog kikerülni.

Lippán ma délelőtt szervezkedett a szabadelvű választók egy tekintélyes része párttá. Pártelnökké Molnár László nyugalmazott aljárásbíró, alelnökké Palmer Antal hidegkuti és Ehrenwald Vilmos lippai kereskedő lett, titkárrá Perl József dr.-t választották meg. A párt elhatározta, hogy az eddigi jelölttel Fülöp Béla dr.-ral szemben új jelöltet állít. Egyhangú lelkesedéssel Strausz Adolf dr. keleti akadémiai tanárnak, a kiváló orientalistának, a magyar tudományos világ egyik kitűnőségének ajánlották föl a jelöltséget, aki ezt el is fogadta. Ezután Kovács János budapesti tanár beszélt, aki Strausz Adolfot melegen ajánlotta a választók figyelmébe. Strausz holnap délelőtt 10 órakor mondja el programbeszédét.

Pozsony. A szabadelvűpárt első kerületi végrehajtóbizottságának tegnap délután népes ülése volt. Günther Vilmos, kir. tanácsos kimerítően előadta, hogy milyen tevékenységet fejtett ki avégből, hogy Pozsony szab. kir. város első kerülete, a mult tradíciójának megfelelő, országos nevű férfiu kapjon. Günther őszintén beismerte, hogy fáradozása meddő volt s most kéri a végrehajtóbizottságot, hogy a képviselőiséget illetőleg intézkedjék. Erre Seifert József, a szabadelvű Molec-párt elnöke, javaslatba hozta Molec jelölését, amit kisebbségben levő párthívei éljenzéssel fogadtak. Majd Fésüs György dr. indítványozta: mondja ki a választmány, hogy Pozsonyváros első választókerülete szabadelvűpártjának választmánya kijelenti, hogy az idei országgyűlési választásban sem részt nem vesz, sem pedig jelöltet nem állít. Erre hosszas és zajos vitakozás következett, de a kapacitálás nem sikerülvén, a Molec-pártiak elhagyták a termet. A végrehajtó bizottságnak hátramaradt nagy többsége ezután elfogadta Fésüs György dr. határozati javaslatát.

Sopronból jelentik: Rakovszky István, a csornai választókerület több községét látogatta meg, hogy a szabadelvűpárthoz csatlakozott néppártiakat visszahódítsa. Rakovszky e kirándulásán hirtelen megbetegedett, aminek következtében kénytelen volt Csornára visszatérni. Innen ma reggel Pozsonyba utazott családjához. Rakovszky tegnap táviratilag értesítette kecskeméti híveit, hogy a képviselőjelöltségről lemond.

Magyar-Láposon Kupsa Viktor, ki nemzeti-ségi és antisemita programmal lépett fel, nagy zavart idézett előtt. Kortesei annyira fanatizálják az embereket, hogy egy magyar ember

házába belőttek, Teleki gróf lobogóját letépték. A községet pedig felgyújtással fenyegetik. A szebeni határozat ellenére a nagy román politikások Kupsa Viktor mellett aktivitásba mentek. A jelölt atyja, Kupsa Sámuel görög-keleti esperes nagy izgatást folytat a magyarság ellen. A fanatizált görög-katholikus románok is tömegesen tódulnak nemcsak a nemzetiségi zászló alá, hanem a görög-keleti egyház kebelébe is.

Ungvár. A bogroközi kerület függetlenségi pártja Komjáthy Gábor ref. lelkészt jelölte képviselőnek. Komjáthy vasárnap mondja el programbeszédét.

Szentes. A Kossuth-párt Tasnády Antal dr.-t jelölte képviselőnek, a ki vasárnap mondja el programbeszédét.

Agráriusok a néppártban.

(Burkolt reakcionárius törekvések.)

Arad, szeptember 26.

A néppárt vezető elemeinek azt az „irányítás“-át, melyet tegnapi lapunk élén bőven kommentáltunk, ma az összes budapesti lapok szóvá teszik. A P. N. a következő, megszívlelésre igen méltó fejtegetést fűzi hozzá:

Néppárti választó, akinek nincs néppárti jelöltöd, jól jegyezd meg, miképp viselkedj a választás napján. Aki nem néppárti, az malum, de szerencsére van minus malum is, ezt védeni kell a malum majus ellen. Szabadelvű pártira ne szavazz, hacsak nem agrárius; függetlenségire se, hacsak nem Ugronista. Ellenben szavazz, erősen szavazz az Ugronistára, meg az agráriusra, ha ezzel ártasz a szabadelvűnek, meg a Kossuthistának, mert ezek a minus malum kategóriába tartoznak.

Ebből a kioktatásból nem a tanácsokat magukat tartjuk érdekeseknek, hanem csak azt a pregnáns jelenséget, hogy a néppárti izlés és ítélet milyen kitűnően distingválja az irányzatokat s mily gyönyörűen stigmatizálja Ugronékat, meg az agráriusokat. Mert ne feledjük el, hogy Ugronék tüzet okádnak, ha őket reakcionáriusoknak mondják, az agráriusok pedig cséppel, hadaróval mennek neki az olyan rágalmazónak aki az ő törekvéseit a néppártival rokonnak mondja. Arról is esett már cáfoló szó, mintha Ugronék és az agráriusok között egyrészt és a néppárt között másrészt a választásra nézve bizonyos paktum, vagy meg nem pecsételt megegyezés jött volna létre. Minderre most gyönyörű, vakító világítást vet a néppárti Claquehutes majusja és minus majusja.

Igenis, a néppártnak igaza van, ebben nagyon is egyetértünk vele: az Ugronék irányzata s az agrárius törekvésnek a gazdasági téren tulmenő politikai hatása a reakciót szolgálja és segíti előre. Akármilyen őszinte legyen is az ellene való tiltakozás, áll a tény és számolni kell vele, hogy az agrarizmus és ugronizmus útját egyengeti a néppárt teljes reakciójának; hogy ez a két politikai frakció, amikor a maga tételei mellett küzd, nem ezeknél fog megállhatni, hanem csak pace-t csinál a néppártnak, amely az ő segítségük nélkül sohasem viheti annyira, mint az ő segítségükkel.

Többet mondunk. Tapasztalat által beigazolt valóság, hogy a néppárt, szemben állva a maga reakcionárius irányja a szabadelvűpártnak intranzigens liberálisizmusával, sohasem arathat győzelmet, akár ezer esztendeig szervezkedik és gyarapodik is. De ha átmenetek enyhítik a rideg ellentéteket, akkor a néppárt győzelme szinte feltartóztathatatlan. Ezek az átmeneti árnyalatok, ezek a fölvilágosodottságok, ezek a félkövetkezetiességek és hiányos kérdésekkel határolt konzervativságok lépcsőket raknak a néppárt elé ott, a hol ezelőtt csak síma és merdek sziklafal állta útját.

Ebből pedig az következik, hogy ezek a félstudiumok s ezek a középszabadelvűségek, szóval: a minusz malumok az igazi veszedelem, nem pedig a néppárt. Ezt az *Alkotmány* táborában jól látják, kár volna, ha a szabadelvűség táborában sem látnák éppen olyan jól. Az ellenség elől fel szokták venni a hidat, a szabadelvűség vára elé pedig nyugodtan rakosgatják a lépcsőket. Ezt a fenyegető veszedelmet főképpen azoknak a merőben jóhiszemű agrárius politikusoknak ajánljuk figyelmébe, a kik meg vannak róla győződve, hogy az általuk is nagyrabecsült liberalizmusnak semmi köze a gazdasági meggyőződéshez. Igenis, van köze, óriási köze, s egyoldalú, a nemzet feudális, történelmi jogaira támaszkodó gazdasági politika sohasem akadályozhatja meg, hogy a gazdasági pontok után ne nyomuljanak előre azok a sarkalatos reakcionárius törekvések is, a melyek a szabadelvűséget éppen a velejében támadják meg és győzelmük esetében a tartalmából pusztítják ki. A néppárti híveknek adott néppárti kortes-utasítást ki kellene függeszteni minden szabadelvű területben, hadd okuljanak a választók ott is belőle; természetesen az adott jótanácsokat visszajáról teljesítvén.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

Egy színigazgató szennyese.

— A direktor nyilatkozik. —

Az ó-budai Kisfaludy Színház igazgatója: *Bokros József*, a következő nyilatkozatot teszi közzé a lapunkban is megjelent tegnapi cikkre:

A székesfővárosi sajtó napok óta a csekélységem vezetése alatt álló Kisfaludy Színházzal foglalkozik, még pedig egyoldalú információ alapján. Nem mondhatnám, hogy valami kedvező módon; miért is tisztelettel kérem azon lapokat, melyek ezen ügyet ily módon pertraktálták, sziveskedjenek jelen, a helyzetet némileg tisztábban megvilágító, soraimat is közzétenni.

Tény, hogy annak a hat volt társulati tag, kik most társulatamtól eltávoztak — most változnak ugyanis a színészek, egyik megy, a másik jön — 640 koronával tartozom, de az is tény, hogy az eltávozott tagok a szerződési idő alatt 1600 koronát kaptak, tehát fizetésüknek kétharmad részét megkapták, sőt a hat eltávozott tag közül az egyiknek követelése csupán 1 korona és 24 fillért tesz ki.

Nem áll tehát az, hogy éheztek és koplaltak volna és ha oktalan beavatkozásokkal a székes fővárosnál folyamatban levő szubvenció iránti kérvényem elintézését meg nem akadályozzák, rövid pár hét alatt a fent kitüntetett követelésüket is megkapták volna. Így is mindent elkövetek, hogy követeléseiket megkapják.

Még csak azt vagyok bátor megjegyezni, miszerint számadásaim hitelességéről a székesfővárosi közoktatásügyi bizottságok által kiküldött szűkebb bizottságnak alkalma leendő meggyőződést szerezni s végül a nagyközönség tájékoztatására tudatom azt is, hogy az előadásokat ujonnan szervezett társulattal megszakitás nélkül tovább folytatom és minden ellenkező híresztelés csak rosszakaratu rágalomból ered.

* **Viszályok a magyar színházban.** Budapesti tudósítónk táviratozza: *Filó János*, a Magyar Színház részvénytársaság alelnöke egy igazgatósági határozatot magára sérelmesnek találván, leköszönt az alelnökségről. Hír szerint lemondását több igazgatósági tag is követni fogja. *Szilágyi Vilmos*, az eddigi művész-igazgató kilép a színház kötelékéből s helyét *Sziklay Kornél* foglalja el.

* **Művészházasság.** H.-M.-Vásárhelyről írják, hogy *Keszler Ede*, a szintársulat rokon-

szentes művésze, ki a közelmúlt években az aradi társulat tagja volt, e hó 28-án vezeti ol-tárhoz *Kápolnay Julia* kisasszonyt, a szintársulat bájos művésznőjét. Az érdekes művész-házasság polgári kötése ugyancsak 28-án délután lesz a h.-m.-vásárhelyi anyakönyvi hivatalban.

* **Göre Gábor, mint plágium.** *Kerekes Mihály* vidéki színész megirigyelte *Gárdonyi Géza* dicsőségét és alighanem „A bor” sikerén felbuzdulva, szintén színpadra vitte *Göre Gábort*, *Gárdonyi Géza* híres alakját. Darabot is írt, elő is adatta folyó évi szeptember hó 15-én a Kisfaludy-színházban ilyen címmel: „Göre Gábor, mint főispán” és bohózatnak mondott jeles alkotásában egyszerűen plagizálta *Gárdonyi* alakját. „A bor” jeles szerzője azonban értesült a vakmerő irodalmi kalózkodásról és ügyvédje, *Béldi Izor* dr. által pórt indított a plagizáló bohózatíró, valamint a Kisfaludy-színház igazgatója ellen is, ki a darabot előadatta.

* **A kolozsvári nemzeti színházban.** *Megyeri Dezső* a kolozsvári Nemzeti Színház igazgatója október elsejétől kezdődőleg állandó vendégszereplésre szerződtette *L. Fáy Szeréna* asszonyt, a ki havonként legalább négy estén át fog játszani Kolozsvárt. Rendes tagokul szerződtette továbbá: *Fenyvesi Margit* operett-énekesnőt, *Pécsi Aranka* naivát, a Vígyszínház iskolájának végzett növendékét, *Rátonyi Stefi* operett-segédénekesnőt, a miskolci színházról, *Vécsei Géza* operaénekest, *Krasznai Ernő* fiatal szerelmes színészt a soproni színházról és *Szegő Endre* drámai színészt, a Rákosi-féle színiiskola végzett növendékét.

* **Posztófalak a színpadon.** *Balla Kálmán* nagy ambícióval készül a győri színház igazgatására. Egyik ottani lapban ma a következő sorokat olvassuk a készülődéseiről: Kellemes meglepetésnek tartogattja az igazgató új és eddig sehol sem alkalmazott szobadiszleteit. Kéretekben kifeszítve posztó tapéták képezik az oldalfalakat, melyek úgy csinra, mint izlésre való tekintettel a legelőkelőbb szalonokat is felülmulják. Ez új fajta szobadiszletek már az első előadásnál, *Helvilánál* kerülnek bemutatásra.

Simay — a zsarnok.

(Illustrált karkép.)

Arad, szeptember 26.

Szilvássy László dr.-nak ma rossz napja volt.

Déli 12 órakor hangos zeneszóval vonult be a városba egy zászlóalj baka. *Castelnuovoból* jött haza a házi-ezred harmadik zászlóalja, ahol három esztendeig itták a fanyar dalmátbort, s villongtak a határ felett az olasz bajtársakkal.

Az utcán, amerre a jókedvű, napbarnított fiúk végig vonultak, kendőlobogtatás és női mosoly fogadta őket.

Csak egyetlen egy férfiú volt a városban, aki komor redőbe szedte homlokát, s miközben arcára kiült a honfíjdalom, egy nehéz sóhaj kíséretében felkiáltott:

— Ezt is *Simay István* tette!

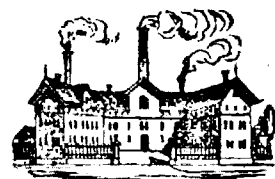
A komor ur *Szilvássy László* dr. volt.

A Szabadság-téren állt véletlenül, s honfíjdalmában mogorván az egekre nézett, hogy nem szakad-e le rá a sok vihart megért menyebéli plafond. Majd a vértanu szoborra siklott tekintete, hogy megnézze, helyén van-e még a bronzkolosszus, s nem pattogtak-e le róla reliefképei azoknak a halhatatlanoknak, kik „a mi eszméinkért oly szegyenletesen haltak, s szegyenükkel megszentelték e várost.”

Nem. Ugy viselkedtek valamennyien, mintha a *Castelnuovoból* hazakerülő harmadik zászlóalj nem elentene egyúttal a választási elnökök zsarnok hatalmát is, mintha fogalmuk se lenne róla, hogy *Szilvássy* dr. tollából vezércikk jelent meg e címen: „Szabadság a szürronyok között.”

Es a feldult kedélyű hazafi rohant egyenest *Simay István* házához:

Elnök ur! Az ön joga és hatalma pünkösdi királyság, egy napig tart, határa korlátozva van e városra. A választópolgár

hatalma és joga dönteni az egész nemzet, az egész ország sorsa felett nem egy napra, hanem évtizedekre . . . . .

— Ezt már olvastam valahol, — vág közbe *Simay bácsi*.

— Igen. Az ön rövid, az enyém hosszú . . . .

— Micsoda?

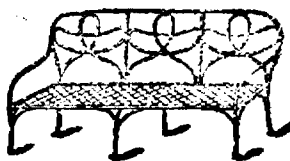
— Ugyan ne izéljen elnök ur, nem látja, hogy én e pillanatban a zászlót mentem meg, melynek egykor ön is harcosa volt.

— Nem.

— Hát akkor miért rendelte haza *Castelnuovoból* a bakákat a választásra?

E kérdésre hosszú, mély csend következett.

Simay István pedig erőltlenül hanyatlott le egy padra, és két kezét könyörgésre téve össze, így rimázkodott:

— Kegyelem jó uram, kegyelem. A bakákat csakugyan én rendeltem haza, mert még akkor nem tudtam, hogy önök lekötötték a becsületüket, hogy a rendet a választásnál fenntartják. És megvallom őszintén, nagyon-nagyon vágyakoztam a maros-vásárhelyi elnök szomorú hírnevére is.

— Hiu nagyravágyás . . . .

— Pedig édes jó uram, belátom, hogy sohasem lett volna véres választás *Maros-Vásárhelyen*, ha a rend fenntartására nem katonaságot, hanem a városi lámpagyújtogatókat rendel ki az elnök. S dehogy lett volna rendzavarás, ha az ellenzék kezeseket állít a rendért.

— Nos, és ezek után mit szándékozik tenni elnök ur?

— Egyszerűen azt, hogy kérek öntől vagy ötven darab jól felfegyverezett katonát, s azokkal tartatom fenn a rendet a kormánypártiak között.

Helyes?

— Helyes. És én hirül viszem a *Meisztrovics*hoz, hogy ön még mindig a régi 48-as honvéd, aki per őcsém, per bátyám beszél velünk, s egyike azoknak, kik kegyelettel őrzik szent hagyományainkat, azokat a hagyományokat, melyek a magyar nemzet szabadságának utolsó reliquiái. Pá . . . .

. . . . Hát érdemes volt azért háromszáz embernek hazajönni *Castelnuovoból*?

Ottó bajor király az elmeorvosi intézetben.

(Egy uralkodó tragédiája.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 26

Egy király az örültek házában! Micsoda retentő iróniája a sorsnak, micsoda alapos demokrácia! A koronás fők agyvelejét, idegdudcait sem kiméli hát a homály.

Rég elfeledtük már azt a nevet, a mely most egy érdekes pszikopatológiai jelentés alkalmából vetődött fölszínre. Ottó bajor királyról van szó, az egykor híres királyról, a művészet és tudomány bőkezű mecénásáról. Homály borult fényes elméjére s *Fürstened* várkastélyba internálták évekkel ezelőtt, elzárva a szerencsétlen uralkodót a világtól.

Utóbbi időben ezt az elkülönítést még nagyobb, ugyszólván kínos figyelemmel hajtották végre, a mi arra enged következtetni, hogy a király állapotában valamelyes változás állott be. Azt mondják, hogy ilyen változás tényleg állott is be legutóbb. Egy berlini lapnak írják, hogy a király legutóbbi időben egész napokon keresztül énekel, dudol. Ottó király, *akinek ajkairól hetekig nem hangzott egyetlenegy szó sem*, a napokban Verdi „Rigoletto“-jának következő általános ismert dallamát kezdte énekelni:

„Az asszony ingatag“ . . .

Azóta a király naphosszat olyan dalművekből énekel áriákat és dallamokat, a melyeket ezelőtt negyedszázaddal hallott.

Ottó király herceg korában szenvedélyes színház- és zenébarát volt. Legnagyobb öröme az volt, ha bátyja II. Lajos király oldalán megjelenhetett a színház udvari páholyában. Ezt azonban csak ritkán engedte meg a király az akkori hercegnek. Eme körülmény által a fiatal herceg akkoriban sokszor sértve érezte magát s ilyenkor dacból sokáig nem járt színházba.

Ottó herceg megbetegedése előtt ép úgy szerette a zenét, mint bátyja II. Lajos király, aki tudvalevőleg szintén nagy zenébarát volt. Egy beszélgetés alkalmával, melyet az ismert német énekes *Nachbaur* Ferenc folytatott II. Lajos királyival, a király, beszél *Nachbaur*, a zenéről, az énekről és különösen *Wagnerről* kezdett beszélni. Sokszor hozzátette, ha fejtegetései *Wagnerről*, kit nagyon szeretett, véget értek:

— De a másik, nevezetesen az olasz zenét is becsülöm és szeretem. Verdi „Rigoletto“-ja mindig nagy hatással volt rára és ezt az áriát: „Az asszony ingatag“, annyira szeretem, hogy megtanultam kívülről.“

Ezután néhány ütemmel markirozta a dallamot és énekelte hozzá erős hangján. *Nachbaur* nak ekkor el kellett énekelnie az egész áriát s mikor a dallam elhangzott, sokáig állott ott az uralkodó és álmatag szemmel bámult maga elé.

Ezt „Az asszony ingatag“ kezdetű áriát ezentúl nagyon sokszor kívánta a király hallani s mindannyiszor *Nachbaur* nak kellett énekelnie. Tekintete mindig a távolban kalandozott, valahányszor elhangzott a dallam, és mindig réveteg szemmel tekintett ilyenkor maga elé, ép úgy, mint most a beteg Ottó király teszi.

Utóbbi időben a beteg királynál feltűnő módon felhalmozódnak a multa való visszaemlékezések, reminiscenciák rajostul támadják meg. Néha frappans módon nyilvánulnak meg nála az ugynevezett tiszta pillanatok. Legutóbb egyszer ilyen alkalommal Lajos bátyját kívánta látni, és hosszú ideig ragaszkodott ahhoz, hogy

bátyját ő hozzá elvezessék. Anyja, az özvegy királyné után is sokat vágyódott utóbbi időben a beteg, s mikor nem jelent meg, keservesen elkezdett sirni. Mikor az orvosok meglátogatták, örömmel üdvözölte őket s szenvedő testéről oly módon kezdett beszélni, mely egész más, mint a hogy ezt maguknak az épelméjű emberek elképzélik.

Az orvosok sohasem szalasztják el azt a pillanatot, mikor a beteg leike egy percre megtisztul és arra használjuk fel, hogy föllátsák a diagnózist, ami máskülönbben nehezen sikerülne. A diagnózis természetesen az orvosok titka marad, melyet csak a régensherceggel közölnek.

Udvariatlanságok a cárral.

(A francia visít kulisszatitkaiból.)

Arad, szeptember 26.

II. Miklós cár franciaországi látogatása nevezetes politikai tüntetés volt. Ugy látszik azonban, hogy némi keserű utóíze maradt. Utólag a kulisszák közül olyan részletek szivárognak ki, melyek arról tanuskodnak, hogy a tűz és a víz még se tudnak összeférni, hogy a republikánus francia társaság nem tud alkalmazkodni egy nagy cári udvar etikettjéhez és a cári látogatás némi disszonanciákkal végződött.

Legfeltűnőbbben nyilvánult ez abban a tényben, hogy az orosz cár csakugyan nem ment Párisba. Pedig ezt a francziák nagyon várták, noha most már beletörődnek. De ami Reimsban történt, az már furcsaság számba megy.

Miután a reimsi látogatás programjából nem maradhatott ki az ottani híres dóm meglátogatása, a francia kormány, politikai okokból szükségesnek látta, hogy a cár a dóm előtt a városházát nézze meg. Ismeretes volt ugyan, hogy a reimsi község tanács nagy többsége szélső szocialistákból áll és hogy maga a polgármester is szocialista érzelmű ember, de a francia kormány ezen az aggályon tultette magát, mert azt remélte, hogy a polgármester aki a leggazdagabb pezsgőgyárosok egyike és a legsimább parketten is otthonosan érzi magát, számolni fog a politikai ekszigenciákkal és a szövetséges birodalom uralkodójának meg fogja adni azt a tiszteletet, amely őt megilleti.

De ez nem történt. Reims város polgármestere a hatalmas orosz cárral körülbelül olyan hangon beszélt, ahogy a jakobinusok a Bastille bevétele után beszéltek a királyival.

Már az is feltűnt, hogy *Arnaud* ur a cárhoz intézett hivatalos beszédben szándékosan kerülte a „Sire“ kifejezést és a „Felség“ szót nem vette ajkára.

A furcsa üdvözlés után még furcsább párbeszéd következett, melyet a kormánypárti, sőt félhivatalos *Temps* következőleg mond el:

Miután a polgármester neje a cárnénak keresett nonchalance-szal és üdvözlés nélkül bokkrétát nyújtott át, a polgármester így szólította meg a cárt:

— *J'aurai le plaisir* (a „lesz szerencsém“ nek ez a bizalmasabb formája, mert az udvariassabb kifejezés az, hogy „j'aurai l'honneur“) *Önnek* egy könyvet mutatni, amely talán érdekelni fogja.

És ezzel átnyújt egy ó-szláv nyelven irt bibliát. A cár lapoz a könyvben és megjegyzi, hogy a könyv érdekes.

— Nemde? — mondja erre a polgármester, egyébiránt majd küldenek ebből *kegyednek* másolatot. Mutathatunk önnek még egy régi okmányt, amely igen nevezetes, mert egy akkori kronikás leírja benne Henrik francia király házasságát Anna orosz hercegnővel. Ez a házasság volt az első orosz-francia frigy.

A cár mosolyog és némi zavarral jegyzi meg:

— Ez a 11-ik században volt.

— Helyesen mondja, — szól erre a polgármester, — a 11-ik században volt. Ha megengedi, most megkinálom *kegyednek* két itteni termékkel: reimsi pezsgővel és reimsi kétszer-sülttel.

— Nagyon szívesen veszem, — szól a cár és elfogad egy pohár pezsgőt:

— Reims városára üritem ezt a poharat, polgármester ur!

— Köszönöm, *Ön* igen szeretetreméltó. Most meg fogja nézni a székesegyházunkat: igen szép épület; *nem tartóztatom Önt tovább*, mert az ideje drága.

Ennek a furcsa párbeszédnek az volt az első következménye, hogy a lapok *Uruszoff* herceg párisi orosz nagykövetnek az állását megingatottnak mondták, amiért javaslatba hozta a franciaországi utat és ilyen szerephez engedte juttatni a konfidenskedő szocialista polgármestert.

Ilyen tapasztalatok után a cárnak elment a kedve a párisi látogatástól, melyről szeptember 19-én délben még biztosra vették, hogy szeptember 20-án meglesz.

A cár és a cárné szeptember 20-án nem hagyták el a compiégnei kastélyt és nem rándultak ki *Pierrefonds*ba.

A kastélyban egy fedél alatt ettek a francia köztársaság elnökével, de mégis magukban étkeztek és csak a diszlakomán ebédelték a házigazdával. Szeptember 21-én reggel a cári pár, mikor külön vonaton a reimsi szemlére mentek, ismét maguk étkeztek, *Loubet* ur pedig az étkezőkocsiban reggelizett.

Az első napok szívélyes, bizalmas hangja megszűnt; az eredeti terv ellenére a köztársaság elnöke a cárt nem kísérte a határig, hanem már Reimsbea bucsuzott el tőle.

A rendjeladományok nem mentek túl a politikai udvariasság keretén és szent Andrásrendet a francia urak közül senki sem kapott.

A felsorolt részletek arra mutatnak, hogy a compiégnei és reimsi találkozás távolról sem sikerült úgy, a mint a párisi 1896-iki látogatás.

Salacz Gyula

a választópolgárok között.

(Társasvacsora a Millenniumban.)

Arad, szeptember 26.

A szabadelvűpárt választási mozgalmának minden aktusa eddig a zöld asztal mellett folyt le. Tanácskozás a pártirodában napról-napra: ez volt az egész. A végrehajtó bizottság mai ülésén aztán elhatározták, hogy a mozgalmat kiterjesztik a — fehér asztalig is. Társas vacsorát fognak rendezni, a melyen képviselőjelölt is megjelenik.

A szabadelvűpárt végrehajtó bizottsága ma este 6 órakor ismét összeült *Robitzek* Ágoston dr. elnöklete alatt, hogy a tegnap megkezdett tanácskozást folytassa. Ez alkalommal kijelölték a *személyazonossági tanukat*, a kik a választás idején a párt bizalmi férfainak segítségére legyennek. Bizalmi férfiakul jelölték az I. szavazatszedő küldöttségénél *Schwarz* Pált és *Avedik-Domján* Jánost, a II. szavazatszedő küldöttségénél *Világosi* Jánost és *Kasnyik* Lajost.

A mai értekezlet folyamán oly kérdések merültek fel, a melyeknek megbeszélése végett szükségesnek mutatkozott, hogy a végrehajtó bizottság a nagybizottsággal együttes ülést tartson. Nyomban elhatározták, hogy mind a végrehajtó, mind a nagybizottság tagjait összehívják s holnap, pénteken este 6 órakor a *Millenium*

sörccsarnok egyik külön termében tanácskozást tartanak.

Ebből az alkalomból merült fel az az indítvány, hogy ha már mind a két bizottság összeül, tanácskozás után jó volna a Millennium éttermében társas vacsorát tartani, a melyen bármely választópolgár is részt vehetne. Ez az indítvány nyomban határozattá is lett s mint értesülünk, a választók igen számosan készülnek a Millenniumba menni, hogy az estét a képviselőjelölttel együtt töltsék el.

A végrehajtó bizottság ez uton is felszólítja a polgárságot, hogy a vacsorán minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjék.

HIREK.

Értesítés.

Az aradvárosi szabadelvűpártnak
pártirodája

a *Központi Szálló* első emeleti 6. és 7. számú helyiségeiben megnyitott s egész nap rendelkezésére áll mindazoknak, a kik bárminemű fölvilágosítást, utbaigazítást óhajtanak.

Ugyanott a párt

végrehajtó bizottsága

ma és ezentul naponta délutáni 6 óra-
kor ülést tart.

A pártelnökség.

Arisztokrata főur a néppárt ellen.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 26.

Sopronból rendkívül érdekes politikai hír érkezik. A *kapuvári* kerület ma tartott jelölő gyűlésén a magyar arisztokrácia egyik kiváló tagja élesen elítélte a néppártot minden törekvésével egyetemben. A szókimondó arisztokrata *Cziráky Béla* gróf főudvarnagy, akinek mai szereplését annál jobban esik konstatálnunk, mert eddig ő az első főur, aki levett sikkal végig mert vágni a sötét klerikális-had hátán.

Fontos az ő megnyilatkozása azért is, mert a Dunántul, Sopron megyében hangzott el, a hol erős vára volt eddig a néppártnak. Ma több mint hatszáz ember helyeselte, éljenezte perceként át *Cziráky* gróf szavait. Örvendetes jelensége ez annak, hogy a néppárt kezdi maga alól a legbiztosabb kerületeiben is elveszteni a talajt.

A jelölő gyűlésen, melyen ez az érdekes enunciació történt. *Cziráky* gróf társaságában jelen volt *Eszterházy* Miklós herceg is.

A választók egyhangulag *Haller* József jelöltségében állapodtak meg. Mikor a kijelölés megtörtént, szót kért *Cziráky* gróf, a ki lelkes beszéd keretében mondott ítéletet a néppárt fölött.

Eleinte — ugymond többek közt — az összes katolikusok nagy várakozással tekintettek a néppárt alakulása elé. Később azonban sajnálattal tapasztalták, hogy a néppárt teljesen exclusiv politikai párttá lett, mely a legjobb katolikusokat két táborra osztotta. *Cziráky* a néppárt törekvését *semmiképp sem helyesli*, mert az csak zavarokat idéz elő és növeli a nyugtalanságot. Melegen ajánlja a választóknak a szabadelvű *Haller* Józsefet.

Cziráky gróf beszéde nagy hatást tett. Biztosra veszik, hogy *Haller* fényesen fog győzni a néppárt jelöltjével szemben.

Halál a nóta miatt.

— Meggyilkolt cigányprimás. —

Arad, szeptember 26

Hangos nótázás, a mulatozó legények duhaj kujongatása hangzott ki tegnap a *hidásnémeti* nagykorcsma füstös ivójából. A falu legényei ittak áldomást annak öröme, hogy az egyik gazda, *Csülök* Mihály, sok pénzzel tért vissza Amerikából. A nagy dáridón részt vett a falu minden nadrágos embere. Sorba forgott a kulacs, a sarokban pedig három cigány húzta a keserveset, majd a vigat.

A jókedv már ugyancsak magasra hágott, mikor *Pongrácz* István felugrott az asztal mellől s odaperdült a korcsma közepére, *Csülök* Mihály elé. — Hetyke állásba vágta magát s odaintett a cigánynak, aki rázendített a nótára:

— Hej bíró uram, bíró uram . . .

A többiek megértették a célzást. Közel van ugyanis a bíróválasztás s a nótákban fejezte ki a falu óhaját, jelentését. Zúgták is utána teli tudóval a mámoros emberek, *Csülök* Mihály nagy öröme.

Pongrácz István egyszerre egy székkal rohant a primásnak, mert hamisan húzott.

— Ha cigány vagy, tanulj meg hegedülni, vágta oda a megrémült *Fáraó* ivadéknak s mielőtt megakadályozhatták volna, fejen vágta a cigány-primást a nehéz székkal.

Orosz Mihály cigány-primás megtántorodott arcát előntötte a vér s ketté hasított fejét, hol-
tan terült el a pallón. A hatalmas ütéstől ketté repedt a koponyája, ami azonnal halálát okozta.

A gyilkos gazdát elfogta csendőrség s a kassai ügyészség fogházába szállították.

Hogyan kell a férjjel bántani?

Arad, szeptember 26.

Magyarország szépirodalmi lapjai között annak van a legnagyobb kelendősége, amely a borítékján szabad teret nyit a hölgyelőfizetők levelezési hajlamának. Sok mindenről esik ott szó. Az egyik „tiszaparti kisbarna” például a „Sujt az átok . . .” szövegét kéri cserében a turós rétes receptjeért, a másik ügyes monogram mintákat ígér annak, aki megmondja neki, hogy hány csillagból áll a Gönczöl szekere.

Igy megy ez a végletekig, éppen nem nélkülözve a naivitasukban mulatságos részleteket.

Egy angol, hölgyek számára szerkesztett újság azonban tovább megy, mert társadalmi kérdésekkel is foglalkozik. Bájos angol kisaasszony kérdezte ugyanis, hogy miképpen bánjon majd el az urával?

Erre a következő választ kapta:

Sok férfi megy a legjobb akarattal a házasságba, de elvadija őket a menyecske főzési tudománya. Némely asszony engedi, had lángoljon az ura, a másik szintén a végletekbe csap, mert gyakran hűti le, a javarész azonban tulhevíti a szerelem izzó kamráját. Így aztán nem csoda, ha a férj élvezhetlenné válik. Ha azt akarjuk, hogy tökéletes legyen az urunk, óvatosan kell eljárunk.

Mindenekelőtt okvetlenül szükséges, hogy a leány maga válassza ki a férjnek valót. Vásári portéka nem ajánlatos, a készen hozott férjek pedig néha, dacára a dupla árnak, másodrendű minőségűek. Ne engedjük magunkat befolyásoltatni a tollak csillogásától, mert azok a férjek válnak be leginkább, akik első tekintetre föl sem tűnnek. Az okos asszony nem forraljal sokáig az üstben az urát, legkevésbé erőszakkal. Ugyis ott marad, ha jól érzi magát.

A csók formájában létező cukrot mértékkel kell alkalmazni. Az ecet és bors mellőzendő, egyéb fűszer nem árthat meg. Sosem szabad éles eszközzel megpróbálni, hogy elég hajlékony-e, vagy forró? Engedjük, hogy lassan hűljön ki, esetleg tegyük friss levegőre, nehogy izetlen legyen. Ezen recept szerint a férj hosszabb ideig elmarad.

— **A választók figyelmébe.** A szabadelvű párt végrehajtó bizottsága kéri a párt összes híveit és Arad város t. választó polgárait, hogy *szavazó lapjuk* kiváltása céljából jelentkezzenek vasárnaptól kezdve a városházán, az emeleti tanácsteremben, nehogy a választás napján torlódás következék be és abból kifolyólag kellemetlenségek forduljanak elő.

— **A király részvéte.** Bécsből jelenti tudósítónk: A király ma magánkihallgatáson fogadta a *Mac Cormick* amerikai követet. A követ az Egyesült-Államok kormánya nevében köszönetet mondott a királynak azért, hogy a *Mac Kinleyért* tartott bécsi istentiszteleten főudvarmesterével képviseltette magát.

— **A miniszterelnök kerülete.** Budapestről táviratozza tudósítónk: *Szell* Kálmán miniszterelnök Rátóton ma fogadta a szentgothardi kerület 16 tagú küldöttségét. Örömei elfogadta a felajánlott mandátumot s hosszasan válaszolt, kijelentve, hogy ma is azt tartja, a mit harminc év előtt, hogy t. i. az egységes magyar államot konszolidálni fejleszteni, művelté, gazdaggá tenni s szabadnak megtartani csakis az igazi, határozott szabadelvű politika képes, fogadtatás után a küldöttség tagjait megvendégelte.

— **Osztrák hang a választásokról.** A *Neue Freie Presse* mai száma első helyen foglalkozik a magyar választási készülődésekről s azt írja, hogy oly csendes választás már régi idők óta nem volt Magyarországon, mint a milyen most lesz. A pártok a legnagyobb csendben készülődnek s a szabadelvűpárt óriási többséggel fog a választási küzdelemből kikerülni. Egy kis nézeteltérés a szabadelvűpártban van ugyan *Károlyi* gróf gönci programja miatt, de ez nem veszélyezteti a pártot. Maga a néppárt sem fog sok vizet zavarni s az az előzetes félelem, hogy ezek az idei választásnál megerősödvé térnek vissza a képviselőházba alaptalan. Felemlíti, még azt is, hogy a jelenlegi választás régi idők óta az első tiszta választás lesz s hogy a csendes választás főként az új kuriai bíráskodásról szóló törvényeknek a következménye.

— **Leltár szerint átadott párt.** Budapest főváros kilencedik és tizedik kerületében a *Hindy*-párt falragaszok útján jelentette ma a csatlakozását a *Springer*-párthoz. E politikai akciónak érdekes háttere van, a melyről a kerületben megütközéssel beszélnek. A *Hindy*-párt 300 tagból álló végrehajtó-bizottságából hat tag mondotta ki a csatlakozást oly feltétel mellett, hogy a *Springer*-párt vezetősége 3000 korona költségüket megtéríti. Hát biz ez botrány a tiszta választások korszakában. Leltár szerint átadni egy pártot az előleges befektetések kedvéért sem nem szabad, sem nem lehet. Ez a választási törvény szerint is megsemmisítő ok. Semmi esetre sem méltó a fővárosnak példaadó országos szerepéhez. A *Hindy*-párt maga is elkeseredve beszél a nyilvános alkuról, amelyet csak úgy tudtak megkötni, hogy *Hindy* lemondó levelét két napig titokban tartották a pártvezetők. A jóhiszemű pártlelkeseid mindaddig félrevezették, míg a vásár meg nem történt. Csakhogy a főváros intelligens polgárait egy csomóban eladni lehet ugyan, de szállítani nagyon nehéz lesz, mert a pártnak zöme már is *Hock* János zászlójához csatlakozott.

— **Házasság.** *Lippner* Károly oravicai magy. kir. honvédőrnagy f. hó 28-án kell egybe Budapestben özv. *Vig* Jenőné született *Inkei* Vilma urnóval, özv. *Inkei* Emilné urnő leányával, Aradról.

— **Az egyetemi ifjuság tisztelgése.** Az egyetemi ifjuság ma délután tisztelgett *Vécsey Tamás* dr. rektornál és *Wlassics Gyula* közoktatásügyi miniszternél. Ugy a rektor, mint a miniszter beszédet intézett az ifjuság küldöttségéhez.

— **A zászlóalj hazajött.** Az aradi háziezred harmadik zászlóalja három év óta távol volt tőlünk, a dalmát part vidéken lévő erősségekben állomásozott. Ma érkezett haza a hadi létszámon lévő zászlóalj s a vasuti állomáson *Wachsmann* ezredes várta őket az egész tisztikarral és zenével. A zászlóaljnak 20 tagu kis zenekara volt s ez ment a menet élén, a csapat közepén pedig a házi ezred zenekara. A pontban délben végig masírozó bakákat nagy közönség várta az egész ut mentén. A visszatérteket a 101-ik gyalogezred egyik zászlóalja váltotta fel.

— **Petőfi-szobor.** Kun-Félegyházán, ahol *Petőfi* ifju éveit élte, közadakozásból emlékszóbot emeltek *Petőfi Sándornak*. Az emlék, amelynek tervét *Holló Barnabás* mintázta, a költőt vándordiak korában ábrázolja. Karcsu alakjára attila simul, egyik kezében köpenyt tart, a másikban botot és kalapot. Az arc, a tartás jellemző, érdekes és a legjobb *Petőfi*-képekhez hasonlatos.

— **A gyengélkedő pápa.** Rómából jelentik, hogy a pápa két nap óta gyengélkedik. Betegsége dacára a kihallgatásokat folytatja.

— **Mac Kinley gyilkosa elítélve.** Czogloszt a buffalói gyilkost — mint tudósítónk jelenti — halálra ítélték. Az ítéletet október hó 28-án fogják Czogloszon végrehajtani. A kivégzés a villamos készülékkel fog történni.

— **Harc a kártyajáték ellen.** A szentpétervári előkelő klubokban a kártyajáték oly hatalmas arányokat öltött, hogy a vezetéség pénzbüntetésekkel próbálja a kártyaszüveget apasztani. A szentpétervári nemesek klubjában mindenki 5 rubel bírságot fizet a ki öt óra reggelen túl kártyázik. Ez azonban nem sokat használt, úgy hogy az elmúlt napokban a bírságot 48 rubelre emelték fel. Tegnap reggel a vezetéség vizsgálatot tartott a klubhelyiségben s dacára a magas bírságnak, öt férfit talált házárdjáték mellett. A játékosok lefizették a bírságot s nyugodtan tovább játszottak.

— **A trónörökös és az öreg házaló.** Kedves epizódot jelentenek a doljimihojáci hadgyakorlatok idejéből. A táborban erősen kapkodták a katonák a képes levelező lapokat, amelyeken üzeneteket küldtek haza az otthonvalóknak. Nehéz volt azonban anzikzkártyához jutni, mert a hadgyakorlat terepére tiltva volt idegennek belépni. Egy öreg zsidó házaló azonban mitsem törődve a tilalommal, szüntelen a katonák között lebzelt és jó pénzért árulta a képes levelező lapokat. Merészségében annyira ment, hogy magához a királyhoz lépett, hogy följajánlja neki árukészletét. Persze nem ismerte az uralkodót. A király éppen a terepet tanulmányozta, ahol most bontakoztak ki az oszlopok és nem vette észre a házalót. De észrevették a kirendelt csendőrök és letartóztatták, mert engedély nélkül jelent meg a nadgyakorlat színhelyén. Az öreg ember sirásba kezdett és a csoportosulásra figyelmes lett *Ferencz Ferdinánd* főherceg. Fölismerete a helyzetet, leszállt lováról, odalépett a csendőrökhöz, és rájuk szólt:

— Csak hagyjátok szegényt békében.

Természetesen rögtön engedtek a trónörökös parancsának, szabadon bocsátották az öregget, kitől most elsőnek maga *Ferencz Ferdinánd* főherceg vásárolt anzikszot, valamennyi fajtából egy-egy példányt, mely példát követették a többi magas urak is.

— **Rendőrök utazási igazolványa.** A m. kir. kereskedelmi miniszter körrendeletet intézett az összes törvényhatóságokhoz, melyben tudatja, hogy jövőben a törvényhatósági rendőrtisztviselők olyan utazási igazolványt kapnak, mint a

fővárosi államrendőrök. A minisztert ezen intézkedésre az indította, hogy az ilyen féltregekkel több ízben visszaéltek. Most az új igazolvány arcképpel lesz ellátva s így bármily visszaélés eshetősége ki van zárva.

— **Hasbaszurt elleniszegülő.** *Simándi* tudósítónk írja, hogy az ottani csendőrök parancsnoka a napokban le akarván tartóztatni *Argyelán* (Groszer) Juon rovott multu simándi tolvajt, mely lakására ment, hogy öt elfogván a laktanyára kísérje. A csendőr otthon találta *Argyelánt*, ez azonban vonakodott a hatósági közege felszólításának eleget tenni, sőt 22 éves Juon nevű fiát is előhívta, gondolván, hogy ketten inkább meghiusíthatják a csendőr szándékát. Az őrsvezető előbb felszólította a fiut, hogy hagyjon fel az elleniszegüléssel, mikor azonban a legény tetteleg bántalmazni akarta a csendőrmestert, az fegyvert fogott és a fiatal *Argyelán* Juont *szuronyával keresztülzurta*. A csendőrség jelentése folytán *Kisjenőről Kovács Mihály* vizsgálójárásbíró és *Imets Illés* járásbírósi aljegyző, a vizsgálat megejtése céljából *Simándra* utaztak. A merénylő haldoklik.

— **Honvédségi szállítás a kisiparosoknak.** A honvédség részére szállítandó 16,320 pár bakancs és 6680 pár könnyű cipő, összesen huszonháromezer pár lábbeli elosztására nézve a kereskedelemügyi miniszterium iparfejlesztési osztályában *Szterényi József* miniszteri tanácsos elnöke alatt tartott ülésen határozott a kiküldött bizottság, melyen a miskolci, szegedi, temesvári, zágrábi kamarai titkárok és *Gelléri Mór* országos iparegyesületi igazgató vettek részt. A vállalat felosztásának elveit állapította meg előbb a bizottság és meghatározta a részesedés arányait. E szerint az egyes kamarai kerületek ajánlattevő kisiparosainak jut: a szegedi kamara kerületében 3500 pár lábbeli szállítása, a marosvásárhelyi kamarának 3150 pár, az aradnak 2900 pár, a budapestinek 2350 pár, a brassóinak 1800 pár, a három horvát kamara területére 1250 pár, a temesvári kamarának 1150 pár, a debreceninek 1200 pár, a győrinek 1150 pár, a pécsinek 900 pár, a kassainak 800 pár, a miskolci és pozsonyi kamaráknak 700—700 pár, a kolozsvárinak 600 pár, a soproninak 300 pár, a besztercebányai kamara ajánlattevőinek 100—100 pár lábbeli szállítása.

— **Egy hercegnő regénye.** Rómából pikáns esetről adnak hírt, amelynek szokatlan érdekességét a szereplők előkelősége adja meg. A római törvényszék egy válopörben mondott a minap ítéletet. *Avarna* hercege, aki Athénban Itália követe, indított válopört neje, *Dolgorucci* hercegnő ellen. A hercegnő az orosz uralkodóházzal is rokonságban van és családja egyike a föld legrégebbi arisztokrata-családjának. A törvényszék ítéletében kimondotta a válást és megvonta a hercegnőtől a három gyermekének neveltetési jogát. Határozottan megállapította a házasságtörést, sőt utasította az állami anyakönyvvezetőt hivatalt, hogy a hercegnő legutolsó gyermekét, amely a herceg hosszas távolléte idején született, mint törvénytelen jegyezze be.

— **Megőrült jegyző.** Szabadkáról táviratozzák, hogy *Szarajlics* Tivadar árvászéki jegyző, aki már hosszabb idő óta idegbeteg volt, hirtelen megőrült. A boldogtalan ember levetette ruháit s úgy futkosott a palicsi sétányon. Alig bírtak vele, hogy árulmatlaná tegyék.

— **A nápolyi pestis.** Nápolyból táviratozzák, hogy ma újabb pestisgyanus megbetegedés nem fordult elő. A megbetegedett munkásokat szigoruan elkülönítve kezelik.

— **Meggyilkolt táncosnő.** Párisból írják, hogy *Aliz* Alice ismert nevű táncosnő kedvese *Martén* Móríc, ma agyonzurta. Martén megtudta, hogy a táncosné szakítani akar vele, miután egy gazdag gyáros ajánlkozott udvarlójának. E feletti elkeseredésében követte el a gyilkosságot s azután megszökött.

— **Angol expedíció Kinába.** Az angol hadügyminiszterium hirszerző osztálya Kína különböző részeibe olyan expedíciót készülni küldeni,

a milyen *Manifold* őrnagy vezetése alatt legutóbbi Pekingben járt, mert az 1900. évi hadjárat megmutatta, hogy az angolok hadi információi sokkal gyengébbek, mint az oroszok és japánok információi.

— **Loubet elnök és a vadásztalalom.** A Gaulois írja, hogy a campiégni cári lakomán az étlapon többek között „compiegni fácán sült” is szerepelt. A fácán vadászata az Oise departement prefektusának rendelete szerint Compiegn-ben október elsejéig tilos. A nevezett lap most azt követeli, hogy vonják Loubet elnököt felelősségre tilos fácánvadászatért. Hogy a lap óhaját nem igen fogják teljesíteni, az valószínű.

— **Meggyilkolt iskolásleányka.** A pozsonyi rémtette emlékeztető gyilkosság hírére hozza a táviró Prágából. Azt jelentik, hogy szombaton a sendrasi erdőben ismeretlen tettes megátadott és meggyilkolt egy 12 éves iskolásleánykát, a ki Lippi községből kalácsot vitt Mezlesbe. A holttestet a gyilkos megcsontította és elégette, úgy hogy a tett színhelyén csak megszenesedett testrészeket találtak. A színhely közelében egy odaváló iszákos embernek a kalapját találták, a ki azóta nyomtalanul eltűnt.

— **Az iszákosság vége.** A *Hancsok*-házaspár Berzencen arról volt híres, hogy ami pénzt szereztek, azt rendszeren elitták. A szülőkkel versenyt ivott 16 éves fiuk is s a mikor elázta, egymást verték agyabafőbe. Kedden este a vásárról értek haza *Hancsokék* s mivel még volt pénzüik, *Hancsok* és felesége a kocsmába ment. Nem sokáig ült békén a házaspár, csakhamar összevesztek, s az asszony a borosüveget vágta az ura fejéhez, viszont emez széket fogott az asszonyra. A verekedőket a kocsmáros csakhamar eltávolította, mire mind a ketten haza mentek. Otthon újra kezdtek a verekedést s ekkor az öreg *Hancsok* egy baltát kapott fel s azzal ketté vágta a felesége fejét. A fiatal *Hancsok*, a ki mindezt egy ágyon végig nyujtozkodva nézte, a mikor az anyja elesett, felugrott, szintén baltát fogott, azzal hátulról az apjára rohant s azt egy csapásra leütötte, azután rátérdelt és darabokra vágta az apja fejét. A kegyetlen gyilkosságnak csak reggel jöttek a nyomára, a mikor a szomszédok a két véres hullát a szobában megtalálták. A gyilkos fiu a padláson a szalmában oly mélyen aludt, hogy a csendőrök ébresztették fel, a kik előtt részletesen bevallotta tettét.

— **Tentát ivott, hogy meghaljon.** *Schmittala* Anna budapesti cselédleány még csak tizenhét éves, de máris szörnyen szerelmes. Az a csapodár legény, a ki eddig minden este hűségesen megvárta a kapunál, néhány napja elmaradt ezen a kis leány úgy elkeseredett, hogy tegnap este levelet írt neki piros tentával, a mikor elkészült az írással, fenéig hajtotta fel a tentás üveget. Most a budai közkórházban ápolják.

— **Százezer korona örököse.** A kolozsvári ügyészség börtönében ismerték meg egymást *Bogdán* Péter és *Simon* Móríc kolozsi szatócs. Ez utóbbi hét napra volt lecsukva, míg *Bogdán* Péternek két évet kellett kitöltenie. *Bogdán*, kit rendőri körökben mint veszedelmes csalót ismernek, elhitette a szatócsossal, hogy ő egy előkelő család ivadéka, kit könnyelműsége sodort akkori helyzetébe. Százezer korona örökségre van kilátása, mit két év múlva kezeihez kap. Addig azonban nélkülözésekkel kell megküzdenie. *Simon* gazdag jutalom reményében felajánlotta segítségét a csalónak, mit az el is fogadott. Két éven keresztül élelmezte s pénzelte *Bogdánt*, ez év május havában pedig, a mikor a börtönből kiszabadult, klakkba, frakkba, lakkba kiöltöztette, hogy rangját megillető ruhában jelentkezzen az örökségért. A csaló elutazott Budapest felé s a szatócs azóta hírért sem hallotta többé tegnap reggelig, mikor a Széchenyi-téren szembe találkozott vele. *Bogdán* futásnak eredt, *Simon* utána. Pár perc múlva a földön fetrengtek mind a ketten. Nemsokára a csendőrök *Simon* segítségére értek, kit a csaló már fojtogatni kezdett s mindkettőjüket bekísérték a kapitányságra. Itt *Bogdánt* Szabó kapitány azonnal felismerte és Si-

mon panasza alapján le is tartóztatta. Száz korona készpénzt találtak nála, mire nézve azt állítja, hogy egy *Nyikután* Todor névű mező-pagocsa embertől kölcsönözte. A rendőrség azt hiszi, hogy ez is lopott pénz, miért is még tegnap táviratozott a kérdéses község előjáróságához.

— **Nem szabad korteskedni.** A választási mozgalmak alatt mint rendesen úgy ezuttal is egymást váltják a humoros epizódok. Ilyen mulatságos eset történt Bács-Martonoson is a minap. Az előjáróság főszolgabírói rendeletre dobszóval járja be az utcákat:

— Tramm, Tradaramm bumm! Ezennel közhírré tétetik, hogy az előjáróságoknak, és ahhoz tartozóknak: bírának, jegyzőknek, esküdteknek, kisbírának korteskedni nem szabad, különbeni pénzbírság terhe alatt.

— Hát kend miért korteskedik? — kérdezik tőle.

— Má' mint én? Hiszen én nem korteskedek!

— Aztán mit keres az a zászló ott a csizmaszárában?

— Hija! Az más! A' csak zászló.

A csizmájába ugyanis egy hatalmas zászló volt bedugva, ezzel a felírással:

— Eljen Pataj Sándor képviselőjelöltünk.

Es ezzel a zászlóval járta be a községeket, hogy — *korteskedni nem szabad.*

— **Beszakadt agyagbánya.** Kassáról táviratozzák, hogy a kassai keramitgyár tulajdonát képező agyaggyár ma 500 méternyi mélységben beszakadt. A 12 munkás közül kettő megfuladt, kettő súlyosan megsebesült, a többi megmenekült.

— **Egy hadsereg szabóműhelye.** Egy angol folyóiratban érdekes adatokat olvasunk a pimlicoi hadsereg főruházó hivataláról, ahol az angol hadsereg ruháinak legnagyobb része készül. A pimlicoi telepen télen-nyáron 1500 asszony és 2000 gyermek van alkalmazva s ezenkívül van egy sereg férfiszabó. Hetenként átlag 12.000 egyenkruhát készítenek, de ha sürgős a munka, egyetlen hét alatt 100.000-et is tudnak előállítani. A csizmát és cipőt nem pimlicoban készítik, hanem Northamptonban magáncégeknél s e munkákért évenként öt millió koronát fizet az angol hadsereg vezetésébe. Kalap és sipka évenként másfél millióba kerülnek. Az inget a gyárban egy nagy gép szabja ki és pedig egyszerre ötvenet s azután katonák özvegyei varrják meg. Csak az egyenkruhát készítik Pimlicoban. Egyenkruhára évenként négy millió angol rőf posztót használnak föl. A gépek egyszerre husz egyenkruhát szabnak ki s a darabokat azután átadják az asszonyoknak, akik a hatszáz láb hosszú csarnokban kerek asztaloknál dolgoznak. Az uniformisokat harminchatféle nagyságban készítik. A gyárban fennmaradt posztómaradványokat egyedül százötvenezer koronáért adják el évenként.

— **A postás-kisasszony történelmi multja.** Általánosságban el van terjedve az a vélemény, mintha a postás-kisasszony az elmúlt század szociális mozgalmából kiemelkedő olyan kaszt-beli jelenség volna, melyet az új idők szelleme teremtett meg. Pedig ez a vélemény határozottan téves. A nőknek alkalmaztatása a postaszolgálat körül visszanyúl a tizenharmadik század közepére, tehát cirka másfélszáz esztendőre. A német birodalmi posta muzeumának okmánytárában őriznek többek közt néhány kinevező díjlevelet, melyek közül az egyik 1740. évben, a másik 1748. évben kelt és mindkettő egy-egy nőt nevez ki postagondnokká. Postaszolgálatra nyert megbízást 1779-ben egy Marianna nevű hölgy, aki Zoppot és Danzig között harminckét évig kezelte a gyorspostát és akit — babonás parasztoi, természetfeletti hatalmakkal való cimborálás gyanúja következtében — agyonköveztek. A ragniti gyorspostát 45 éven át Zwicklinsky Mária kezelte, Wald és Elberfeld között pedig 33 esztendőn keresztül özvegy Hammersteinné látta el a postaszolgálatot. Ezek a szórványos adatok és eléggé beigazolják, hogy a postás-kisasszony eredeti alakja nem az ujkor hajtása. Legfőleg a közkeletű elnevezés újabb keletű.

— **Veres Sándor,** a m. kir. opera volt tagjának dalostársulata holnap, szombaton a Kassai vendéglő éttermében előadást tart. Beleptidij 1 korona.

— **A kispipa.** Budapestnek egyik specialitása, Aradnak pedig ugyiszólván büszkesége a *Kispipa* vendéglő. Mig az ország fővárosában a

helyiség régi volta teszi híressé, addig az aradi Kispipa kitűnő konyhájából, melynél izletesebbet alig talál a gourmand gyomor másutt Aradon, de főleg pompásan habzó pilseni sörével szerzte magának a „legjobb vendéglő“ hírnevet. A remek pilseniből mindennap kétszer, délelőtt 10 órakor és délután 6 órakor lehet „friss csapolás“-t hórönteni. De a mi azonkívül dicséretére válik *Szabó Kálmán* vendéglősnak, az, hogy az árak olcsóságával is igyekszik egy sorban állni budapesti mintájával. Szóval jól, de olcsón főleg a Kispipában lehet étkezni.

— **A férfi divatcikkek beszerzésére** alkalmasabb bevásárlási forrást nem találhat, mint *Porter* Vilmos koronás áruházát, Aradon, az Andrássy-téren, a Központi szálloda épületében. Különös említést érdemel a rendkívüli változatos nyakendő raktár. Igazán bámulatos, hogy oly rendkívüli jutányos árak mellett a közönség igényeit annyira ki lehessen elégíteni, mint az *Porter* Vilmos koronás áruházában tapasztalható.

— **Holttest a szalmában.** Rejtélyes gyilkossági esetet derített ki a napokban a szentiványi csendőrség. A múlt héten történt, hogy *Vuja* Todor szentiványi legény hirtelen eltűnt és senkisémet tudott hollétéről felvilágosítást adni. A csendőrség kutatni kezdte a legény eltűnését s ekkor kiderült, hogy Todornek viszonya volt *Szucsú* György feleségével. Az asszonyt vallatásra fogták, de semmi eredményt sem tudtak elérni. Kedden délután *Szucsúné* kenyeret akart sütni s a kemence fűtésére szalmát hordott be a kertbe. A mint a szalmát húzta a kazalból, egyszerre csak egy férfiláb akadt a keze közé. A megrémült asszony a szomszédba futott, honnan *Tomescu* Pállal tért vissza, a ki a szalmában az eltűnt *Vuja* Todor holttestét találta meg. A csendőrök ekkor ismét a *Szucsú*-hásaspárt vették elő, de az asszony ekkor sem tudott felvilágosítást adni szeretőjének a haláláról. Hosszas vallatás után *Szucsú* beismerte, hogy a felesége tudta nélkül a kertben húzta meg magát és ott lesett *Vujára*, kit, midőn az éjnek idején a feleségéhez jött, a kertben agyonvert s holttestét a szalmakazalba rejtette. *Szucsut* átadták a törvényszéknek.

— **Kossák József** csász. és kir. udvari fényképész Templom-utca 2. szám. Felvételeket eszközöl minden időben saját műtermében és házon kívül.

— **Zászló-szentelés Uj-Aradon.** Vasárnap f. hó 29-én tartják az uj-aradi kőműves- és ácspárosok zászló felszentelési ünnepélyüket, *Fick József* né urnő mint zászlóanya védnöksége alatt. A szép és izléseesen kiállított zászló *Schlesinger* Lipót Szabadságtéri kereskedő üzletében készült, melynek megtekintésére a nagyérdemű közönség szives figyelmét felhívjuk.

— **T. üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papírkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselősséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— **x— A nagyérdemű közönség b. figyelmébe** ajánljuk a helybeli szolid és törekvő *Czigelbrier* Győző vaskereskedő céget vaskályhák, takaréktűzhelyek, konyhaedények, gazdasági cikkek és mindenféle szerzőmök bevásárlása céljából.

— **x— A gyomor** többi szerveinkkel szemben mintegy szállító szolgálatot tesz, midőn a tápanyagokból a legfontosabb táprészeket kiválasztja és az erővesztés pótlására rendelkezésre bocsátja. Mint minden szerv, úgy a gyomor is felmondja néha a szolgálatot; felháborodik, hanyag vagy beteg lesz, mi által kényszerít valamiképp pótolni a gyomor munkaképtelenségét. A *Somatose*-ban oly szerünk van, mely képes a gyomrot munkájától megkímélni, amennyiben a test felépítéséhez és fentartásához szükséges fehérnyét már kész állapotban tartalmazza u. i. oly alakban, melyben egyenesen a test nedvei által vétetik fel. A *Somatose* 90% felül, tehát meglehetősen nagy mennyiségben tartalmaz könnyen emészthető fehérnyét, miáltal a gyengült szervezet erősítésére tömény és emésztett állapotban szolgáltatja mindazt, mit a gyomor csak nehéz munka árán képes a táprszerekből kiválasztani és könnyen felszívódóvá tenni. Klinikailag bebizonyították, hogy a *Somatose* már néhány napi használat után annyira fokozza az étvágyat és emésztést, hogy a beteg rövid időn belül visszatérhet a rendes ételekhez.

Honvédek és banderisták.

(Véres verekedés a népmulatságon.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 26.

Tegnap este *Hentaller* Lajos programbeszédének elhangzása után, a gyulai 48-as kör ház-alapjának gyarapítása céljából nagy népmulatságot rendeztek a „Magyar Király“ szállóban, mely a honvédkaszárnyával szemközt fekszik. A mulatságon rendkívül sokan jelentek meg és a szálló helyiségei tömve voltak mulatókkal.

Hentaller banderistái csakhamar jó kedvre derültek, a mi aztán véres verekedésre adott alkalmat. A sokaság között honvédek is voltak, kik fesztelenül viselkedtek és elvegyültek a nagy sokadalomban. Történt azonban, hogy egy honvédnek elveszett a bajonetje. Kérte a közlelben levő legényeket:

— *Fiúk,* adjátok vissza az oldalfegyveremet, ne csináljatok nekem kellemetlenséget.

A szuronyról azonban senki sem akart tudni, ebből aztán ribillió támadt. A honvéd hamarosan felkereste társait és elpanaszolta nekik, hogy fegyverét ellopták és hiába kéri, nem akarják visszaadni.

Bajtársai magukévá tették ügyét. Oldalfegyverüket kézbevéve követelték, hogy az ellopott szuronyt adják vissza, mert baj lesz. A beborozott paraszt legények kevélyen állottak szemközt s egy köztük azt kiáltotta:

— *Abból* ugyan semmi lesz, hogy a szuronyt megkapjátok!

— *Ki volt az, a ki ezt mondta?*

A honvédek fenyegető magatartásától megijedtek a banderisták, s szintén bicskát rántottak és kölcsönös sértegetések után csakhamar kezdetét vette a verekedés. *Csüri* István, ki csak a napokban szabadult ki a törvényszéki fogházból és mint híres verekedő ismeretes, stentori hangon kurjangatta:

— *Az* ujjvárosi fiukat megakarják verni, ne hagyjuk magunkat.

Az ellenfelek dühös haraggal támadtak egymásra s nemsokára jajgatás, káromkodás, hallatszott ki a veszett zsivajból. A honvédek ügyesen kezelték a szuronyt, s többeket súlyosan megsebeztek. A vér látása még böszültebbé tette a bortól felhevült embereket, dühösen üvöltöttek:

— *Üsd* agyon a kutya honvédet!

A verekedés és felfordulás általános lett, a korcsmában levő két rendőrnek nyoma veszett, úgy hogy senki sem tudott rendett csinálni. Ebben a fejvesztett állapotban *Rácz* János ügyvédjelölt, ki mint a 48-as párt jegyzője szintén ott volt a mulatók közt, a városházára futott, hogy rendőröket hozzon. A városházán azonban rendőr nem volt.

Nem maradt más hátra, mint a honvédkaszárnyában levő keszenlélet felszólítani, hogy menjen azonnal a Magyar Király szállóba. Az ügyeletes tiszt: *Hollóssy* főhadnagy a katonai keszenlélet személyesen vezette a szállóba. A fegyveres honvédség megjelenése nagy hatást idézett elő. A tiszt harsány vezényszava, a fegyverek zöreje józanítólag hatott a verekedőkre.

Ekkorára már *hat paraszt legény és két honvéd lett harcképtelenné.* *Hollóssy* főhadnagy megparancsolta:

— Minden honvéd, ki itt tartózkodik, azonnal távozzon és jelentkezék a kaszárnyában.

A verekedőket a katonai keszenlét kísérte be. A zaj lassanként elült, az összeszurkált legényeket kivitték a szabadba és ott kimoso-

Koronaáradek	95.10
1860-iki Államsorsjegyek	138.50
Osztrák magyar bankrészvény	1615.—
Magyar hitelbank részvény	613.50
Osztrák hitelbank részvény	607.50
Osztrák-magyar Államvasút	608.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.02
Német birodalmi marka	117.17
London	239.30
Páris	94.80

REGENY-CSARNOK.

A karvalyok vére.

— Regény két kötetben. —

Ira: **Theuriet André.** [5]

(Folytatás.)

— De ha bolondságokat fog elkövetni?

— Annál jobb, attól fog kinyitni az esze. Ismertem már elég olyan feszes embert, mint a vasdorong, igazi don Quichotte-okat, kik saját szép eszméiken lovagoltak . . . Mikor aztán a szép asszonyok meg a törvényszék kezén megfordultak, oly hizelegve s oly ravaszon jöttek vissza hozzám, mint valami vén felügyelő . . . Majd ha Étienne is okul, akkor beleütheti orrát ügyeimbe . . . Előbb nem!

Mangarsné csipkébe temetett kis fejét rázta.

— Van eszed Simon, bizony nem valami erkölcsös dolgok ezek.

Mangars egy ingben s nadrágzsebbe dugott kézzel nézte végig a szobát; — jobbra fordult, megállt az ágy fejénél s határozott hangon mondá:

— Ez a gyakorlat.

De Mangarsné nem adta meg magát. Jobban szerette volna, hogy Étienne előnyös házasságot kössön, mely a Mangars-háznak fényt és tekintélyt szerzett volna. — Miért ne vehetné el a Puygirand vagy az egyik Boisseguin kisasszonyt?

— Hozomány nélküli leányokat! kiálltott fel a bankár.

— Poitou legrégibb nemességéhez tartoznak . . . Ez valami.

Simon Mangars megvetően füttyült. — Nagyon sovány valami . . . Mikor az ember Étienne helyzetében van, talárait egy névért kieserélni vésztett vásár. — Ezt nem rád célozva mondom Laurette, sietett hozzátenni, mikor nevének neheztelő pillantását látta, — mikor atyádtól elhozatalak, a helyzet nem olyan volt, s egy kőműves mesterre nézve Laura des Chatelliers kisasszony előnyös parti volt . . . Azután ügyes-módos leány voltál, te is hozzájárultál köveddel az épülethez.

— Ha tanácsaim — valamikor hasznodra voltak, viszonzá Mangarsné csipős hangon, légy oly jó ma este is meghallgatni.

Azután lágy s hízog hangon folytatá, hogy most mindenekelőtt tekintélyre volna szükségük házuknak. Nem ringatta magát képzelődésben, s jól tudta, hogy Saint-Clémentinben nem szeretik Mangarst. Szemére hányták, hogy nagyon hajlíthatatlan, s ha egy adóst sajtójában tart, nagyon össze szokta szoritani a csavart. Az ellenségeknek és lármázóknak hamar be kellene fogni a száját. Saint-Clémentinben és környékén voltak olyan családok, kiknek neve és elvei Mangarséknak biztosítékot nyújtott volna e tekintetben. — Nem oly félvállról beszélnének rólunk, mondá Mangarsné végezetül, ha ezen jámbor és tiszteltreméltó családok valamelyikével összeköttetésbe lépének.

— Hogy talán bizony én is szenteskedő legyek? kérdezé gúnyosan a régi kőműves.

— Ej én istenem, ez talán nem volna valami nagy ostobaság.

— Köszönöm; nem vagyok misefaló.

— Ez a te gyenge oldalad, nincs vallásod, s ez a te hibád. Hidd el, nem az erős szellemek divatja járja, s nincs messze az az idő, mikor a vallástalan és zavargó emberek egy zsákba kerülnek.

— Hát azt nem mondanád még, hogy az *estozkodók* közé tartozom! kiálltott fel a bankár kitérdő nevetéssel.

— Csak nevéss, azért én mégis jobban tudom az igazat, és sokat előre látok.

A hangya türelmességével s azzal a macacssággal, mely a női szellem tulajdona, ügye-

sen ismét ideájába kapaszkodott, hogy lassan, de biztosan, mint a folyondár, fonja be vele férje fejét. Tehetsége szerint bizonyította férjének, hogy az 1848-iki zavargások sok ember fejét elszédítették. A kiknek vagyonuk volt, azok békében akarták élvezni jövedelmüket s borzadtak a rombolásoktól. Ezek természetesen azon kasztoktól kértek támaszt és pártfogást, kik a rend és tekintély elveinek tiszteletét megőrizték; a nemességhez s a papsághoz, nem pedig elvetenültekhez folyamodtak. Menél tovább megy az ember, annál jobban kiszélesedik a két pártot elválasztó árok. Választani kell: vagy a doktor Desroches-féle jacobinuskok táborába átsapni, vagy nyíltan a helyesen gondolkozó társadalom pártjára állni, azaz elfogadni a vélekedéseket de még az előítéleteket is.

A vánkosára könyökölt asszonyka mindezt sok finomsággal s világossággal magyarázta meg apróra. A mint Mangarsné eszméit egymásután kifejté, Simon Mangars egy zsöllyében szétvetett könyökeivel s kezait combjaira támasztva figyelmesebben hallgatta, s nem állhatta meg, hogy feleségének éleselműségén ne csodálkozzék.

— Hehe! van valami igaz benne, mormogá álmatag hangon.

— Látod! viszonzá Mangarsné diadalmaskodva; istenem, de hisz nem mondom, hogy hirtelen szakíts régi szokásaiddal, s holnapól kezdve misére járj . . .

— Persze ez még — egy kicsit terhes volna!

— Hanem azt kérem, hogy lassankint változtasd meg magaviseleted, ügyesen bánj a nemes családokkal s a templomlátogató emberekkel s szakíts azon összeköttetésekkel, melyek bajba keverhetnek . . . Rajta, kiálltott fel Mangarsné oly élénken megfordulva, hogy egész derékig lehullott róla a takaró, akarsz fehér lapot adni a kezembe? Ha igazgatni hagyod magad általam, nem telik bele két év, maire leszesz, s az egész vidék kezeid közt lesz.

Simon Mangars csodálkozva nézett nevére. — Teringettét, Laurette, mondá, elfogadom a javaslatot . . . Igazi diplomata vagy csipkés főkötőben! . . . Világos, hogy a hatalom a rend pártjánál fog maradni, s ebbe kell bizalmunkat helyezni. — Nossza ki kell bujni a régi bőrből.

Könnyedén ugrott az ágyba. — Eszemad a asszonya, mormolá, mily szerencsés fogást csináltam, mikor a saint savioli galambházból kiemeltelek . . .

Ezalatt az éj csillagai visszatükröztek a Charenteban s itt-ott az utak szélén, a gabonavetés közt, a tücskök elkezdtek rendes zenéjüket. A táj minden részén szaggatott hangverseny keletkezett, s e reszkető zavart zenével az ezernyi csillagok mértékéttartva látszóttak ragyogni. A csendes várost egészen átjárta e halk moraj, s a megnyugtató mezei szender észrevétlenül lopódzott be az ifju és öreg, polgár és szegényember álmaiba. Epen úgy kísért a bankár dicsvágyó merengéseit, mint Desroches doktor lidérc álmát, Teréz falusi visszaemlékezéseit, mint Etienne Mangars mély szenderét.

(Folytatása következik.)

NYILTTÉR.*

BORHOZ LEGJOBB!

KITÜNO ASZTALIVIZ

NYÁLKAOLDÓ GYÓGYITAL

Holnap szombaton, szept. 28-án Veres Sándor

a m. kir. opera volt tagjának

dalostársulata

a Kass-féle vendéglő
éttermében
előadást tart.

Veres Sándor, opera énekes.

Veres Sándorné, opera énekesnő.

Perényi Irma, énekesnő.

Gabányi Etel, énekesnő.

„Kátsa-cigány“

ROLAND RÖBERT,

salon komikus és utánozhatlan hangszer-imitáló.

Kezdeté este 8 órakor. — Belépti-díj 1 korona.

Tisztelettel:

Veres Sándor,
igazgató.

Pilseni

„Ös-forrás“ sör

a „KISPIPÁ“-ban

naponta délelőtt 10 és este 6 órakor friss csapás, és minden pénteken különféle halakból készült

halászlé

kapható.

Kitünő jó borok. Kifogástalan magyar konyha. Mérsékelt árak.

Támogatásért esedez

teljes tisztelettel:

Szabó Kálmán,
„KISPIPÁ“ vendéglőse.

Baksay és társa csődtömeggondnokának,

Dr. Reisinger Ferencz

ügyvédnek megbízottja

Drahotsky Vilmos

(lakik Scherhag műkertész Orczy-utczai házában)

különféle szerszámokat; dynamo-, vető-, csiszoló stb. gépeket, olajokat, nickel lemezeket, petroleum motort, feszmérőket és mindenféle **műszaki cikkeket árusít szabad kézből, jutányos árakon.**

Nagy választék flu- és gyermek-ruhákban.

Telefon 369. szám.

Holtzer József

Hazai angol és francia gyapjuszövetek
nagy raktára.

Mértékszerinti rendelések

férfi-szabó

Aradon, Vörösmarty-utca 1. szám.

saját műhelyemben készíttetnek a legújabb divat
szerint, kifogástalan csinos kivitelben.

Férfi-, fiu- és gyermek-ruhák, felső- és télikabátok, ulsterek, bundák és köpenyek.

1145

Készlet állandóan mindenféle szőrme-árakban.

Katonai egyenruhák, magyar díszruhák!

Pontos kiszolgálás!

Jutányos árak!

Jó minőségű könnyen kezelhető

borsajtók eladók

1184

Panker Viktor

épület és műlakatos üzletében Arad, Főzőn-utca 6. sz. Továbbá elvállal minden ezen szakba vágó munkák kivételét, u. m.: Takaréktűzhelyek, sűrű és folyósó kerítések, görredőnyök, szabadon álló vaslépcsők, szabadon álló csigalépcsők kovacsolt vasból, vasajtók, vasablakok, ajtó és ablakvasalások bármely kivitelben, jutányos ár, pontos kiszolgálás, szolid izléses munka.

Nedves falszártásra vaskosarak napi-díj mellett bármikor kaphatók.

Magyar kir. Államvasutak

132501—1901.

Pályázati hirdetés.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága az 1902. évben esetleg a további két évben, ivenként 38000 drb. szurok fáklya szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az ivenként egy koronás okmány bélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb 1901. évi október 12-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag és leltárbeszerzési szakosztályánál benyújthatók, vagy postán oda beküldendők. Ugyanezen időpontig átadandók ugyan ott a kötelező minőségi minták is.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott anyag értékének 5%-a legkésőbb 1901. évi október 11-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál leteendő.

Szállításra nézve mérvadók és kötelezők a 122291/96 sz. általános szállítási és a szurok fáklyák szállítására vonatkozó 40322/92. sz. különleges feltételek.

A szállításra vonatkozó egyéb részletes módozatok az ajánlati felhívásban foglaltak, mely az igazgatóság anyag és leltárbeszerzési szakosztályánál, valamint az üzletvezetőségeknél és a hazai kereskedelmi és iparkamaráknál betekinthező.

Ezen ajánlati felhívás az ajánlatot tenni szándékozóknak a fentnevezett anyag és leltárbeszerzési szakosztály által ingyen adatik ki, vagy kívánságra postán megküldetik.

Budapest, 1901. szeptember hónap.

Az igazgatóság.

(Utányomat nem díjazatik.)

Petroleum izzófény

rendkívüli találmány!

A legegyszerűbb kezeléssel és minden veszély kizárásával az Auer-féle gáz izzófényhez teljesen hasonló intenzív fehér

80 gyertyafényű

világosságot ad.

30% petroleum megtakarítással.

Bármely petroleum használható hozzá.

Égési időtartam: 1 liter circa 12 óra. — Az égők bármely petroleum-lámpásra alkalmazhatók.

Kaphatók: Österreichische Petroleumglühlicht Gesellschaft

Huber & Co.

Wien, I. Kohlmarkt 5.

Prospektusok ingyen és bérmentve.

Képviselek kerestetnek!

1897—1901.

Hirdetmény.

Miután f. évi augusztus hó 13-ika óta Arad városában veszettségi eset elő nem fordult a 11862/901. sz. alatti rendeletet, melylyel a kutyáknak 40 napon át kötve tartása, vagy szájkosárral való ellátása lett elrendelve, hatályon kívül helyezem.

Figyelmeztetem azonban a közönséget, hogy az ebtartási szabályrendelet 21. §-a szerint a mérszáros dogge, vagy hason. fajtájú, valamint általában a harapós természetű kutyák állandóan szájkosárral látandók el és az, az ellen vétők 40 koronáig terjedhető pénzbírsággal büntetendők.

Arad, 1901. szeptember 25.

Sarlot,
főkapitány.

Arverési hirdetés.

Melynél fogva alulírott Beles János aradi kir. közjegyző ezennel közhírré teszem, hogy a néhai Hirschmann Józsefné született Berger Rozália aradi örökhatározó hagyatékához tartozó, az aradi izr. hitközségi templomban levő 1 férfi imaszék, és pedig jobb homlokzat, I. padosor 6. szám; és egy női imaszék, új karzat, II. osztály 1. padosor 10. szám 1000 K. kikiáltási árban.

Valamint az ujaradi takarékpénztárnak Hirschmann József nevére szóló, egyenként 100 frt (200 kor.) névértékű, 428., 429., 430., 431., 432., 433. számú, összesen 6 darab részvénye, valamennyi az 1901. évtől kezdődő szelvényekkel együtt, egyenként 300 korona, összesen 1800 korona kikiáltási árban, közjegyzői irodámban (Aradon, Széchenyi-utca 1. sz. I. emelet) 1901. évi október hó 14. napján d. e. 9 órakor tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett el fog adatni.

A vételi illetéket, valamint az imaszékek, vagy a részvények átírásáért az illeté testületek által esetleg követelhető díjakat vevő sajátjából köteles viselni.

Kelt Aradon, 1901. évi szeptember hó 26-án.

Beles János,
kir. közjegyző.

1291

Vérszegénység, sápadtság, idegyengesség

ellen

biztos hatású gyógyszer felnőttek, valamint gyermekeknél

az

Kellemes ízű! Umberto Nem keserű!

China-vasbor.

Az Umberto-bor China és vasat, a két leghathatósabb gyógyszert a legjobb minőségű borban feloldva kellemesen adagolva tartalmazza, mely erejénél és kellemes ízénél fogva a gyógyulást nagyban elősegíti.

Vérszegények, különösen hölgyek, sápkóros gyermekek, valamint gyöngéledők és lábadozók ne mulasszák el egyszeri kísérlettel meggyőződni e kiváló gyógybor hatásáról. — Az Umberto China-vasbor egyszersmind gyomorerosító, sőt vérszegény betegeknek egyetlen étvágygerjesztő és kitünően emészthető gyógyszernek bizonyult.

Egy félliteres üvegnek ára 1 frt 20 kr.

Nyilatkozat.

Tek. Hajós Árpád urnak Arad. Örömmel értesítem, hogy Umberto china vasborra betegemnél, különösen idegyengéknél, neurastheniában szenvedőknél meglepő jó hatással volt.

Szeged, 1901. február 10.

Tisztelettel

Dr. Zápoly Nándor.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél Budapesten.

Délmagyarország részére egyedül

Hajós Árpád

gyógyszertárában az „Isteni gondviseléshez”

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Városi és megyei
telefon 150. sz.

Ifj. Czeiler István

Városi és megyei
telefon 150. sz.

fa-árak gyára Aradon, Pöltenberg Ernő utca 7., 8., 9. sz.

I. Gőzfűrészes árak:

Deszkák, padlók és gerendák
tölgy, bükk, dió stb. kemény-
fa nemekből 5 mm. vastagságtól
feljebb.

**Méret szerinti megren-
deléseket is elfogadok.**

Mindenemű keményfa rönköket veszek.

II. Épület asztalosság:

Ajtók, ablakok, padozat
és **parkett** gyors és nagybani
gyártása.

Különlegesség saját gyárt-
mányú **gördülő ablak faredő-
nyökben** (rolók).

**Portallé és modern bolt-
berendezések gyára** stb.

Zászló-rudak!

III. Gépeken való fakidolgozások, u. m.:

Fűrészelés (gerenda, palló s
deszka vágások; valamint **kanya-
ritások** (schweifolás, decoupirozás)
gyalulás (egyengetés és vastagság-
ból) **hornyolás** (kelelés) **furás,**
vésés és csapolás olcsó árban
darab vagy munka-óra szerint szá-
mitva. 1173

Cserépszárító keretek raktáron.

6117—1901. tkvi. sz.

Árverési hirdetés kivonat.

Az aradi kir. törvényszék, mint
telekkönyvi hatóság közhírré teszi,
hogy dr. Scheer Emil ügyvéd, fa-
cseti lakos, mint Obitz János rész-
tulajdonos megbízottja, továbbá
Szathmáry Gyula ügyvéd, mint
néhai Králits Alajos hagyatéki va-
gyongondnokának kérelmük folytán
az aradi kir. törvényszék területén
lévő, Arad városában fekvő, az
aradi 3480. és 5905. sz. tjkvekben
A. + 2. és A. + 2. sor, s 852/a
és 852/b. 1. hrsz. a. felvett, egy
jóságtestet képező és egy becsü-
ben foglalt, Révay-utcai 13. számú
házból álló egész ingatlanra az
árverést 16080 koronában megál-
lapított kikiáltási árral elrendelte,
és hogy a fennebb megjelölt ingat-
lan az 1901. évi december hó 24-ik
napján d. u. 3 órakor az igazság-
ügyi palota I em. 88. sz. irodá-
ban megtartandó nyilvános árveré-
sen a megállapított kikiáltási áron
alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak
az ingatlan becsárának 10%-át
vagyis 1608 koronát készpénzben,
vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában
jelzett árfolyammal számított és az
1881. évi november hó 1-én 3833.
sz. alatt kelt igazságügyminiszteri
rendelet 8. §-ában kijelölt óvadék-
képes értékpapírban a kiküldött
kezehez letenni, avagy az 1881.
LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bá-
natpénznek a bíróságnál előleges
elhelyezéséről kiállított szabály-
szerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Aradon, 1901. évi augusz-
tó 24. napján.

Az aradi kir. törvényszék, mint
telekkönyvi hatóság.

Zubor, s. k.

kir. tszéki bíró.

1286

Eladó!

4 hold szőlő hely

a világi szőlőhegyen,

jó helyen fekvő, jutányos áron
szabad kézből

eladó.

Értekezhetni Buda P. és tár-
sánál. 1290

Vadászok figyelmébe!

Két 14 hónapos idomított

vizsla kutya,

egy him és egy nőstény

eladó.

Czim a kiadóhivatalban. 1292

Városi és megyei telefon 206.

Ifj. Haggemacher Henrik

Arad, Karolina-utca 7.

budafok-kőbányai sörfőzde aradi sörfőrak-
tára ajánlja

Dr. Telbisz János kir. keresk. törv. hit.
vegyész ur által elősmert legköllemesebb
üditő és tápláló

Góliát maláta-sörét

enját töltésű palackjaiban.

Különösen mell- és gyomorbetegségek figyelmébe!

Dr. Telbisz János kir. ker. törv. hit. ve-
gyész ur nyilatkozata:

„A Haggemacher-féle Góliát maláta-sört
vegyszegálatom alapján főleg magas extract
és maláta cukor (maltae) tartalma követ-
keztében a legkitűnőbb maláta-sörök közé
sorozom” 1080

21798—1901.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város közönsé-
gének 1902. évre vonatkozó költ-
ségelirányzata, úgy a városi tisztii
nyugdíj-alapnak 1902. évi költség-
elirányzata, a tanácsnak és a
három bizottságnak üléséről fel-
vett jegyzőkönyvek, valamint a
bevétel és kiadás tételeit felvilágo-
sító mellékletek folyó évi szeptem-
ber 26-tól október 10-ig bezáró-
lag a városháza tanácsstermben
közszemlére ki tétetnek.

Szabadságában áll azokat min-
den adózó polgárnak megtekinteni
és azokra netáni észrevételeiket
írásban folyó évi október hóban
megtartandó rendes havi közgyűlés
előtt legalább 5 nappal a tanács-
hoz betérjeszteni.

Arad, 1901. évi szeptember
hó 25.

A városi tanács.

Pártoljuk a helyi ipart!

Saját készítményű

legújabb divatu

ősz és téli férfi-kalapok

nagy raktára

Bittenbinder Konrád

kalap-üzlete

Aradon, Deák Ferencz-u. sarkán. (Első aradi takarékpénztár-épület.)

Elfogad az őszi és téli idényre

férfi-, női- és gyermek-kalapok

teljes átalakítását a legújabb divat szerint.

Tisztítás és festés minden divatszínre elfogadtatik.

Női kalapok izlésees feldisztatását jutányos áron.

Kész leánygyermek kalapok jutányos áron kaphatók. — Czilinder-vasalás azonnal eszközöltetik.

Legújabb női kalapok feldisztatva 1 frt 20 krtól feljebb.

Fiu-gyermek kalapok minden színben 65 krtól feljebb.

Kocsis kalapok mindig raktáron. 1248

Bor- és pálinkaszűrők mindig raktáron vannak.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

ARADI CZIPÉSZEK TERMELŐ SZÖVETKEZETE

Telefon 474.

Arad, Templom-utca, Minorita-palota.

Telefon 474.

Egyedül a maga nemében, csakis saját készítményű

női- és férfi-czipők, gyermek és leányka-topánkák,

komót és más czipőneműeket tart raktáron, vagy készít megrendelés után.

Nem gyári munka, de azért olcsóbb és jobb. — Különféle lakkok és cremek raktáron. — Házhoz tetszés szerinti időben választék küldetik.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

1247